

The Holy See

Pāvests Francisks

Apustuliskais pamudinājums

GAUDETE ET EXSULTATE

(PRIECĀJIETIES UN GAVILĒJIET)

Par aicinājumu uz svētumu mūsdienu pasaulē

1. “Priecājieties un gavlējiet” (*Mt 5,12*), Jēzus saka tiem, kuri Viņa dēļ tiek vajāti un pazemoti. Kungs prasa visu, un Viņš piedāvā patiesu dzīvi, laimi, kam mēs esam radīti. Viņš vēlas, lai mēs būtu svēti, un negaida, ka mūs apmierinātu viduvēja, neizteiksmīga, tukša dzīve. Īstenībā jau pirmajās Bībeles lappusēs dažādos veidos ir klātesošs aicinājums uz svētumu. Šādi Kungs to piedāvāja Ābramam: “Staigā manā priekšā un esi nevainojams.” (*Rad 17,1*)

2. Šis nebūs traktāts par svētumu ar daudzām definīcijām un nošķirumiem, kas varētu bagātināt šo svarīgo tematu, vai arī ar svētdarīšanas līdzekļu analīzi. Mans pieticīgais mērķis ir likt vēlreiz atskanēt aicinājumam uz svētumu, cenšoties to iemiesot pašreizējā kontekstā ar tā riskiem, izaicinājumiem un iespējām. Jo Kungs ir izredzējis katru no mums, “lai mēs būtu svēti un Viņa priekšā nevainojami mīlestībā” (*Ef 1,4*).

PIRMĀ NODAĻA

AICINĀJUMS UZ SVĒTUMU

Svētie, kas iedrošina un pavada

3. Vēstulē ebrejiem tiek piesaukti dažādi liecinieki, kuri iedrošina apņēmtības pilniem skriet “sacīkstēs, kas mums noliktas” (12,1). Tur tiek runāts par Ābrahamu, Sāru, Mozu, Gideonu un vēl citiem (sal. 11,1–12,3), un pirmām kārtām mēs esam aicināti atzīt, ka mums visapkārt ir “liels pulks liecinieku” (12,1), kuri iedvesmo neapstāties ceļā, mudina turpināt virzīties uz mērķi. Viņu vidū var būt māte, vecāmāte vai citi tuvi cilvēki (sal. 2 Tim 1,5). Iespējams, viņu dzīve ne vienmēr bijusi pilnīga, tomēr arī nepilnību un kritienu vidū tie turpinājuši doties uz priekšu un ir patīkami Kungam.

4. Svētie, kas jau sasnieguši Dieva klātbūtni, uztur ar mums mīlestības un kopības saikni. To apliecina Atklāsmes grāmata, runājot par mocekļiem, kuri aizbilst: “.. es ieraudzīju zem altāra to dvēseles, kas bija nokauti Dieva vārda un liecināšanas dēļ, no kuras viņi neatkāpās. Viņi sauca skaļā balsī: cik ilgi vēl, svētais un patiesais Kungs, Tu netiesāsi zemes iedzīvotājus un neatrieksi mūsu asinis?” (6,9–10) Varam teikt, ka “mūs apņem, pavada un vada Dieva draugi. [...] Man nav vienam pašam jānes tas, ko es īstenībā nemaz nevarētu panest viens pats. Dieva svēto pulki mani aizsargā, atbalsta un nes mani”.^[1]

5. Beatifikācijas un kanonizācijas procesos tiek ņemta vērā varonība tikumos, dzīvības upuris mocekībā un arī gadījumi, kad apstiprinās savas dzīves veltīšana citu labā līdz pat nāves stundai. Šāda sevis dāvāšana sniedz paraugu, kā sekot Kristum, un ir ticīgo apbrīnas vērtā.^[2] Atcerēsimies, piemēram, svētīgo Mariju Gabriellu Sagedu (*Maria Gabriella Sagheddu*), kura savu dzīvi veltījusi kristiešu vienotībai.

Svētie kaimiņos

6. Domāsim ne tikai par tiem, kas jau beatificēti vai kanonizēti. Svētais Gars izlej svētumu it visur svētajā un uzticīgajā Dieva tautā, jo “Dievam ir labpaticis cilvēkus svētdarīt un atpestīt nevis atsevišķi, bez to savstarpējas saistības, bet gan veidot no tiem vienu tautu, kas Viņu pazītu patiesībā un Viņam kalpotu svētumā”.^[3] Pestīšanas vēsturē Dievs ir izglābis tautu. Nepastāv pilna identitāte bez piederības tautai. Tādēļ neviens nevar izglābties viens, kā izolēts indivīds, bet gan Dievs cilvēku velk pie sevis, ievērojot savstarpējo attiecību sarežģīto pinumu, kāds veidojas cilvēku kopienā: Dievs ir vēlējies ienākt sociālajā dinamikā, tautas dinamikā.

7. Man patīk redzēt svētumu pacietīgajā Dieva tautā – vecākos, kuri ar lielu mīlestību audzina savus bērnus, vīriešos un sievietēs, kuri strādā, lai mājās būtu maize, slimajos, vecajās klostermāsās, kuras turpina smaidīt. Šajā pastāvīgajā virzībā uz priekšu dienu pēc dienas es redzu karojošās Baznīcas svētumu. Bieži vien tas ir “kaimiņu” svētums, to svētums, kuri dzīvo mums blakus un ir Dieva klātbūtnes atspulgs jeb, citiem vārdiem, “svētuma vidusšķira”.^[4]

8. Ļausim, lai mūs uzmundrina tās svētuma zīmes, ko Kungs rāda visvienkāršākajos ļaudīs tautā, kura “ir līdzdalīga arī Kristus pravietiskajā sūtībā, sniedzot dzīvu liecību par Viņu, īpaši jau ar dzīvi ticībā un tuvākmīlestībā”.^[5] Sekojot svētās Terēzes Benediktas no Krusta ierosinājumam, aizdomāsimies, ka ar daudzu šādu cilvēku starpniecību tiek veidota patiesā vēsture: “No vistumšākās nakts iznāk vislielākie pravieši un svētie. Un tomēr dzīvinošā mistiskās dzīves straume paliek neredzama. Pasaules vēstures izšķirīgos notikumus pavisam noteikti ir būtiski ietekmējušas dvēseles, par kurām netiek stāstīts vēstures grāmatās. Un arī to, kurām dvēselēm mēs varam pateikties par savas dzīves izšķirīgajiem notikumiem, uzzināsim tikai tajā dienā, kad viss apslēptais tiks atklāts.”^[6]

9. Svētums ir skaistākā Baznīcas iezīme. Bet arī ārpus katoliskās Baznīcas un ļoti atšķirīgās vidēs Gars uzmodina “savas klātbūtnes zīmes, kas palīdz Kristus mācekļiem”.^[7] No otras puses, svētais Jānis Pāvils II atgādina, ka “Kristus apliecināšana līdz pat savas asins izliešanai ir kļuvusi par katoļu, pareizticīgo, anglikāņu un protestantu kopīgo mantojumu”.^[8] Skaistajā ekumeniskajā piemiņas pasākumā, ko viņš vēlējās svinēt Kolizejā 2000., jubilejas gadā, viņš uzsvēra, ka mocekļi ir “mantojums, kas runā daudz skaļāk nekā tie faktori, kuri šķēļ”.^[9]

Kungs aicina

10. Tas viss ir svarīgi. Tomēr ar šo pamudinājumu vispirmām kārtām vēlos atgādināt par aicinājumu uz svētumu, ko Kungs izsaka katram no mums, ar šo aicinājumu Viņš vēršas arī pie tevis: “Esiet svēti, jo es esmu svēts.” (*Lev* 11,44; *1 Pēt* 1,16) Vatikāna II koncils to ir skaidri izvirzījis priekšplānā: “Apveltīti ar tik daudziem un tik iedarbīgiem pestīšanas līdzekļiem, visi Kristum ticīgie neatkarīgi no dzīves stāvokļa vai situācijas ir Dieva aicināti, katram ejot savu ceļu, uz svētumu, kas pilnīgā veidā piemīt Tēvam.”^[10]

11. “Katram ejot savu ceļu,” saka koncils. Tātad nav jāzaudē drosme, apcerot svētuma paraugus, kas liekas nerasniedzami. Ir liecības, kas noder pamudināšanai un motivēšanai, bet ne tādēļ, lai mēs tās censtos kopēt. Tas pat varētu mūs novirzīt no vienreizīgā un īpašā ceļa, kādu Kungs iecerējis mums. Svarīgi ir, lai katrs ticīgais ierauga savu ceļu un cenšas dot labāko no sevis, ko Dievs tik personiski viņā ir ielicis (*sal. 1 Kor* 12,7), nevis lai izsmel sevi, pūloties atdarināt kaut ko, kas nav domāts viņam. Visi esam aicināti būt liecinieki, tomēr pastāv daudzas liecības eksistenciālās formas.^[11] Lielais mistiķis svētais Jānis no Krusta, rakstot savu *Garīgo dziesmu*, pat izvairījās no vispārīgu noteikumu izteikšanas un skaidroja, ka viņa rindas rakstītas, lai katram tās noderētu “savā veidā”.^[12] Jo dievišķā dzīve “vieniem atklājas vienā veidā, bet citiem – citā”.^[13]

12. Pie dažādajām formām es vēlos uzsvērt, ka arī “sievišķais ģēnijs” atklājas sievišķajos svētuma veidos, kas ir neaizstājami, lai atspoguļotu Dieva svētumu šajā pasaulē. Tieši laikmetos, kad

sievietes lielākoties tika atstumtas malā, Svētais Gars uzmodināja svētās, kuru spozme rosināja jaunas garīgās strāvas un svarīgas reformas Baznīcā. Varam minēt svēto Hildegardi no Bingen, svēto Brigitu, svēto Katrīnu no Sjēnas, svēto Terēzi no Avilas vai svēto Terēzi no Lizjē. Bet es vēlos pieminēt daudzās nezināmās vai aizmirstās sievietes, kuras katra savā veidā ir uzturējušas un pārveidojušas ģimeni un kopienu ar savas liecības spēku.

13. Tam būtu jāiedrošina un jāiedvesmo ikviens dot sevi visu, lai augtu pretī tai vienīgajai un neatkārtojamajai iecerei, kādu Dievs viņam vai viņai ir gribējis kopš mūžības: “Pirms tevi radīju mātes miesās, es jau pazinu tevi, pirms vēl tu pameti mātes klēpi, es jau svētīju tevi.” (*Jer 1,5*)

Arī tev

14. Lai būtu svēti, nav noteikti jābūt bīskapiem, priesteriem, klostermāsām vai ordeņbrāļiem. Daudzkārt mums ir kārdinājums domāt, ka svētums paredzēts vienīgi tiem, kuriem ir iespēja norobežoties no ikdienišķajām rūpēm, lai veltītu daudz laika lūgšanai. Tā nebūt nav. Visi esam aicināti būt svēti, dzīvojot ar mīlestību un sniedzot savu liecību ikdienas gaitās, kur vien esam. Esi sevi veltījis Dievam? Esi svēts, izdzīvojot ar prieku savu veltīšanos. Esi laulībā? Esi svēts, mīlot un rūpējoties par savu vīru vai sievu, līdzīgi kā Kristus – Baznīcu. Esi strādnieks? Esi svēts, darot godīgi un prasmīgi savu darbu, kalpodams brāļiem. Esi tēvs vai māte, vectēvs vai vecāmāte? Esi svēts, pacietīgi mācot bērniem sekot Jēzum. Tev ir vara? Esi svēts, cīnoties par kopīgo labumu un atsakoties no sava personīgā labuma.^[14][4]

15. Ļauj, lai tavas Kristības žēlastība nes augļus svētuma ceļā. Ļauj, lai viss ir atvērts Dievam, un tādēļ izvēlies Viņu, izvēlies Dievu ikreiz no jauna. Nezaudē drosmi, jo tev ir Svētā Gara spēks, lai tev izdotos; svētums taču pamatā ir Svētā Gara auglis tavā dzīvē (sal. *Gal 5,22–23*). Kad jūti kārdinājumu ieritināties savā vājumā, pacel acis uz Krustāsiso un saki: “Kungs, esmu nabags, bet Tu vari paveikt brīnumu un padarīt mani nedaudz labāku.” Baznīcā, svētā, bet veidotā no grēciniekiem, atradīsi visu, kas tev nepieciešams, lai augtu svētumā. Kungs to ir pildījis ar dāvanām – Vārdu, sakramentiem, svētvietām, kopienu dzīvi, svēto liecību un daudzveidīgu skaistumu, kas nāk no Kunga mīlestības, – tā ir “kā līgava, kas greznota ar dārglietām” (*Is 61,10*).

16. Šis svētums, uz kuru Kungs tevi aicina, pieaugs ar maziem žestiem. Piemēram: kāda kundze dodas uz tirgu iepirkties, satiek kaimiņieni, un viņas runājas un sāk citus nopelt. Bet šī sieviete iekšēji sev saka: “Nē, es nerunāšu slikti ne par vienu.” Tas ir solis pretī svētumam. Vēlāk mājās dēls viņai vēlas stāstīt par saviem sapņiem, un, pat ja nogurusi, viņa apsēžas tam līdzās un pacietīgi un mīloši klausās. Lūk, vēl viens upuris, kas dara svētu. Vai arī piedzīvo raižu brīdi, tomēr atceras par Jaunavas Marijas mīlestību, paņem rožukroni un ticībā lūdz. Šis ir vēl viens svētuma ceļš. Vai arī uz ielas satiek kādu nabagu un apstājas, lai ar viņu no sirds aprunātos. Arī tas ir solis uz priekšu.

17. Dažkārt dzīvē sastopamies ar lielākiem izaicinājumiem, un caur tiem Kungs aicina mūs uz jaunu atgriešanos, kas ļauj mūsu dzīvē labāk atklāties Viņa žēlastībai, “lai palīdzētu mums kļūt par Viņa svētuma līdzdalībniekiem” (*Ebr 12,10*). Citkārt ir tikai jāatrod pilnīgāks veids, kā izdzīvot to, ko jau darām: “Ir tādi iedvesmojumi, kas mudina vienīgi uz ārkārtēju pilnību mūsu kristīgās dzīves ierastajos darbos.”^{[15][5]} Kad kardināls Francis Ksavjers Ngujens Van Tuans (*F. X. Nguyen Van Thuan*) bija cietumā, viņš atteicās nīkuļojot gaidīt atbrīvošanu. Viņa izvēle bija “dzīvot tagadējo brīdī, piepildot to ar mīlestību”; un veids, kā tas izpaudās konkrēti, bija: “Es izmantošu iespējas, ko katra diena piedāvā, lai ierastās darbības paveiktu ārkārtējā veidā.”^{[16][6]}

18. Šādi, dievišķās žēlastības mudināti, daudzos žestos mēs pamazām veidojam tādu svētuma formu, kādu Dievs mums iecerējis, un ne jau kā pašpietiekamas būtnes, bet gan “kā labi daudzveidīgās Dieva žēlastības pārvaldnieki” (*1 Pēt 4,10*). Jaunzēlandes bīskapi ir labi mācījuši, ka ir iespējams mīlēt ar Kunga beznosacījumu mīlestību, jo Augšāmceltais dalās savā varenajā dzīvībā ar mūsu trauslo dzīvību: “Viņa mīlestībai nav robežu, un, vienreiz dāvāta, tā vairs nekad netiek atrauta. Tai nav nosacījumu, un tā paliek uzticīga. Šādi mīlēt nav viegli, jo daudzkārt mēs esam tik vāji. Tomēr kaut vai mēģinājums mīlēt tā, kā Viņš mūs ir mīlējis, parāda, ka Kristus dalās savā augšāmceltajā dzīvībā ar mums. Šādi mūsu dzīve rāda Viņa spēku darbībā – arī cilvēciskajā vājumā”.^{[17][7]}

Tava sūtība Kristū

19. Nav iespējams kristietim domāt par savu sūtību virs zemes, neuztverot to kā svētuma ceļu, jo “tas ir Dieva nolūks, lai jūs taptu svēti” (*1 Tes 4,3*). Katrs svētais ir sūtība; tā ir Tēva iecere, lai noteiktā vēstures brīdī atspoguļotu un iemiesotu kādu Evaņģēlija aspektu.

20. Šāda sūtība jēgas pilnību iegūst Kristū un ir izprotama vienīgi Viņa gaismā. Svētums būtībā nozīmē dzīvot vienoti ar Viņu un Viņa dzīves noslēpumiem. Tas izpaužas, vienojoties ar Kunga nāvi un augšāmcelšanos vienreizīgā un personiskā veidā, nemitīgi mirstot un augšāmceloties ar Viņu. Bet tas var arī nozīmēt, ka savā dzīvē jāatveido dažādi Jēzus zemes dzīves aspekti – apslēptā dzīve, dzīve kopienā, tuvums vismazākajiem, nabadzība un citas Viņa mīlošās dāvāšanās izpausmes. Šo noslēpumu apcere, kā piedāvāja svētais Ignācijs no Lojolas, palīdz mums iemiesot Viņu savā izvēlē un savā attieksmē.^{[18][8]} Jo “it viss Jēzus dzīvē ir zīme, kas norāda uz Viņa noslēpumu”,^{[19][9]} “it visa Kristus dzīve atklāj Tēvu”,^{[20][0]} “it visa Kristus dzīve ir pestīšanas noslēpums”,^{[21][1]} “it visa Kristus dzīve ir atjaunošanas noslēpums”,^{[22][2]} un “Kristus visu pārdzīvojis tādēļ, lai mēs varētu to pārdzīvot Viņā un lai Viņš to dzīvotu mūsos”.^{[23][3]}

21. Tēva iecere ir Kristus un mēs Viņā. Galu galā Kristus ir tas, kurš mīl mūsos, jo “svētums nav nekas cits kā pilnībā izdzīvota tuvākmīlestība”.^{[24][4]} Tādēļ “svētuma mērs nāk no Kristus tēla brieduma mūsos, no tā, cik ļoti mēs Svētā Gara spēkā visu savu dzīvi veidojam pēc Viņa dzīves parauga”.^{[25][5]} Tādējādi ikviens svētais ir vēstījums, ko Svētais Gars ņem no Jēzus Kristus dārgumiem un dāvina savai tautai.

22. Lai atklātu, ko Kungs grib teikt caur kādu svēto, nav jāapstājas pie detaļām, jo tur var būt arī kļūdas un kritieni. Ne viss, ko saka kāds svētais, ir pilnībā uzticīgs Evanģēlijam, ne viss, ko viņš dara, ir autentisks un pilnīgs. Ir jāraugās uz viņa dzīves kopumu, uz visu viņa svēttapšanas ceļu, tēlu, kas atspoguļo kaut ko no Jēzus Kristus un kas atklājas tad, ja spējam ieraudzīt viņa personas kopuma jēgu. [\[26\]](#)[\[6\]](#)

23. Tas ir spēcīgs pamudinājums mums visiem. Arī tev ir jāizprot savas dzīves kopums kā sūtība. Mēģini to darīt, lūgšanā ieklausoties Dievā un atpazīstot zīmes, ko Viņš tev sniedz. Vienmēr jautā Svētajam Garam, ko Jēzus gaida no tevis katrā tavas dzīves brīdī un katrā izvēlē, kas tev jāizdara, lai saskatītu, kāda tam ir nozīme tavā sūtībā. Un ļauj Garam veidot tevī to personisko noslēpumu, kas ļauj šodienas pasaulē atspīdēt Jēzum Kristum.

24. Kaut tu varētu atskārst, kas ir tas vārds, tā Jēzus vēsts, ko Dievs vēlas teikt pasaulei ar tavu dzīvi. Ļaujies pārveidoties, ļauj Garam tevi atjaunot, lai tas kļūtu iespējams, un šādi tava vērtīgā sūtība neies zudumā. Kungs to novedīs līdz pabeigšanai arī par spīti visām tavām kļūdām un vājuma brīžiem, ja vien tu neatstāsi mīlestības ceļu un būsi vienmēr atvērts Viņa pārdabiskajai darbībai, kas šķīstī un apgaismo.

Svētdarošā darbība

25. Tāpat kā Kristu nevar saprast bez Valstības, kuru Viņš ir nācis atnest, arī tava sūtība ir nešķirama no Valstības celšanas: “Meklējiet vispirms Dieva valstību un Viņa taisnību.” (*Mt 6,33*) Tava identificēšanās ar Kristu un Viņa gribu ietver arī apņemšanos celt kopā ar Viņu šo mīlestības, taisnīguma un miera Valstību visiem. Pats Kristus vēlas to izdzīvot ar tevi visos nepieciešamajos pūliņos un paš aizliedzībā, kā arī priekos un auglīgumā, ko tā tev varēs sniegt. Tāpēc tu nepieaugsi svētumā, ja neveltīsi miesu un dvēseli, lai šim uzdevumam dotu no sevis labāko.

26. Nav veselīgi mīlēt klusumu un izvairīties no tikšanās ar otru, vēlēties atpūsties un noraidīt darbību, tiekties pēc lūgšanas un noniecināt kalpošanu. Viss var tikt pieņemts un iekļauts kā daļa no dzīves šajā pasaulē un kļūt par svēttapšanas ceļa daļu. Mēs esam aicināti piedzīvot kontemplāciju arī aktīvajā darbībā un topam svēti, kad dāsnī un atbildīgi īstenojam savu sūtību.

27. Vai Svētais Gars var mūs sūtīt īstenot kādu misiju un vienlaikus pieprasīt bēgt no tās vai arī izvairīties no pilnīgas sevis dāvāšanas, lai saglabātu iekšējo mieru? Tomēr dažkārt mums ir kārdinājums nobīdīt otrajā plānā savas pastorālās saistības un pienākumus pasaulē, it kā tie būtu “traucēkļi” iekšējā miera un svēttapšanas ceļā. Mēs aizmirstam, ka “ne jau dzīvei ir sūtība, bet tā pati ir sūtība”. [\[27\]](#)[\[7\]](#)

28. Darbošanās, ko vada bailes, lepnība vai arī vajadzība izrādīties un dominēt, noteikti nebūs svētdaroša. Izaicinājums ir dzīvot savu veltīšanos tādā veidā, lai mūsu pūliņiem būtu evaņģēliska jēga un tie arvien vairāk saistītos ar Jēzu Kristu. Tādēļ jau bieži runā, teiksim, par katehēta

garīgumu, par di-ecēzes klēra garīgumu vai par darba garīgumu. Šā paša iemesla dēļ es vēlējos noslēgt *Evangelii gaudium* ar misionāro garīgumu, *Laudato si'* – ar ekoloģisku garīgumu un *Amoris laetitia* – ar ģimenes dzīves garīgumu.

29. Tas nenožīmē, ka jānoniecina miera, vienatnes un klusuma brīži Dieva priekšā. Gluži pretēji. Nemiļīgie tehnoloģisko rīku jaunumi, ceļojumu pievilcība, neskaitāmie patēriņa piedāvājumi dažreiz neatstāj brīvu vietu, kur atskanēt Dieva balsij. Viss aizvien ātrāk tiek piepildīts ar vārdiem, virspusīgiem priekiem un trokšņiem. Tur nevalda prieks, bet neapmierinātība cilvēkos, kuri nezina, kādēļ dzīvo. Kā gan lai neatzīstam, ka mums jāaptur šis drudžainais skrējiens, lai atgūtu personisko telpu, kas mēdz būt sāpīgi, bet vienmēr auglīgi, jo tajā ir iespējams vaļsirdīgs dialogs ar Dievu? Kādā brīdī mums būs jāieskatās acīs patiesībai par sevi, lai ļautu Kungam tajā ienākt, bet tas ne vienmēr izdodas, ja vien “nenonāc uz bezdibeņa malas, vissmagākajos kārdinājumos, uz atstātības klints, uz vientulības virsotnes, kur rodas iespaids, ka paliekam pilnīgi vieni”.^{[28][8]} Šādi rodam lielās iedvesmas, kas mudina dziļi izdzīvot mūsu pienākumus.

30. Tās pašas izklaides, kas pārplūšina mūsdienu dzīvi, noved arī pie brīvā laika absolutizēšanas, kurā neierobežoti varam lietot ierīces, kas izklaidē vai sniedz īslaicīgu baudu.^{[29][9]} Līdz ar to cieš mūsu sūtība un vājinās mūsu apņemšanās, dāsns un palīdzīgs kalpojums sāk mazināties. Tas izkropļo garīgo pieredzi. Vai tad garīgā degsme var būt veselīga, ja tā sadzīvo ar kūtrumu evaņģelizācijā un kalpošanā citiem?

31. Mums nepieciešams svētuma gars, kas caurvij kā vienatni, tā kalpojumu, kā iekšējo pasauli, tā evaņģelizējošu darbību, tā ka katrs mirklis būtu atdevīgas mīlestības izpausme Dieva priekšā. Tādējādi ikkatrs brīdis kļūs par pakāpienu mūsu svēttapšanas ceļā.

Dzīvīgāki, cilvēcīgāki

32. Nebaidies no svētuma. Tas tev neatņems spēkus, dzīvi un prieku. Pavisam pretēji, jo tu kļūsi tāds, kādu Tēvs tevi radīdams iecerējis, un būsi uzticīgs savai būtībai. Atkarība no Viņa atbrīvo no verdzības un ļauj atzīt savu cieņu. Šī realitāte atspoguļojas svētajā Džuzepīnā Bahītā (*Giuseppina Bakhita*), kas tika “padarīta par verdzeni un pārdota trauslajā septiņu gadu vecumā, daudz cieta no nežēlīgiem īpašniekiem. Tomēr viņa saprata dziļo patiesību, ka Dievs, nevis cilvēks ir patiesais ikvienas cilvēciskas būtnes, ikviena cilvēka dzīvības kungs. Šī pieredze pazemīgajai Āfrikas meitai kļuva par lielas gudrības avotu”.^{[30][0]}

33. Katrs kristietis tik lielā mērā, kādā viņš sevi svētdara, kļūst auglīgāks pasaulei. Rietumāfrikas bīskapi māca: “Jaunās evaņģelizācijas garā esam aicināti tikt evaņģelizēti un evaņģelizēt, lai jūs, visi kristītie, varētu uzņemties savu lomu būt par zemes sāli un pasaules gaismu visur, kur vien atrodaties.”^{[31][1]}

34. Nebaidies mērķēt augstāk, ļauties, lai Dievs tevi mīl un atbrīvo. Nebaidies ļauties, lai Svētais Gars tevi vada. Svētums nemazina tavu cilvēcību, jo tā ir tava vājuma sastapšanās ar žēlastības spēku. Būtībā, kā teicis Leons Bluā (*Léon Bloy*), dzīvē “ir tikai vienas skumjas, proti, par to, ka neesi svēts”.^{[32][2]}

OTRĀ NODAĻA

DIVI SMALKI SVĒTUMA IENAIDNIEKI

35. Šajā ietvarā es vēlos pievērst uzmanību diviem svētuma viltojumiem, kas varētu mūs aizvest neceļos, – gnosticīmam un pelagiānismam. Tās ir divas maldu mācības, kas radušās kristietības pirmajos gadsimtos, bet arvien ir sastopamas satraucoši bieži. Arī šodien daudzu kristiešu sirdis, varbūt pat pašiem neapzinoties, ļaujas šiem maldinošajiem piedāvājumiem. Tajos izpaužas antropocentrisks imanēntisms, pārgērbts par katolisku patiesību.^{[33][3]} Apskatīsim šīs divas iedomātās doktrīnālās jeb disciplinārās drošības formas, kas “noved pie elitārisma, kurš tīksminās pats par sevi un ir autoritārs, kur nevis evaņģelizē, bet analizē un klasificē citus, kur nevis atvieglo piekļuvi žēlastībai, bet izšķiež enerģiju, lai citus kontrolētu. Abos gadījumos nav patiesas intereses ne par Jēzu Kristu, ne par citiem cilvēkiem”.^{[34][4]}

Mūsdienu gnosticisms

36. Gnosticisms paredz ticību, kura ir noslēgusies subjektīvismā, “kur svarīga ir vienīgi kāda noteikta pieredze vai virkne spriedumu un zināšanu, kas šķietami var iepriecināt un apgaismot, bet kur cilvēks galu galā paliek ieslēgts sava paša prāta vai savu jūtu imanencē”.^{[35][5]}

Prāts bez Dieva un bez miesas

37. Paldies Dievam, Baznīcas vēstures ritējumā ļoti skaidri atklājies, ka cilvēku sasniegtās pilnības mērs ir viņu tuvākmlēstības lielums, nevis sakrāto datu un zināšanu daudzums. “Gnostiķi” šajā ziņā maldās un vērtē citus pēc to spējas saprast noteiktu doktrīnu dziļumus. Viņi iedomājas prātu bez iemiesošanās, nespējīgu pieskarties Kristus cietošajai miesai citos, prātu, kas ieģipsēts abstrakcijā enciklopēdijā. Visbeidzot, atņemot noslēpumam miesu, viņi izvēlas “Dievu bez Kristus, Kristu bez Baznīcas, Baznīcu bez tautas”.^{[36][6]}

38. Beigu beigās runa ir par tukšu virspusīgumu: daudz kustību prāta virspusē, tomēr netiek ne

kustināts, ne aizkustināts domas dziļums. Un tomēr tam izdodas dažus piesaistīt ar maldinošu pievilcību, jo gnostiskais līdzsvars ir formāls, šķietami bezpersonisks un var pieņemt noteiktas harmonijas vai visu iekļaujošas kārtības veidolu.

39. Taču būsim uzmanīgi. Es nerunāju par racionālistiem, kas ir naidīgi pret kristīgo ticību. Tas var parādīties Baznīcas iekšienē – gan draudzes laju vidū, gan to vidū, kas formācijas centros māca filozofiju vai teoloģiju. Jo gnostiķiem ir raksturīgi ticēt, ka ar saviem skaidrojumiem tie var padarīt visu ticību un visu Evaņģēliju pilnīgi saprotamu. Tie absolutizē savas teorijas un pieprasa citiem pakļauties viņu domāšanas veidam. Viena lieta ir veselīgs un pazemīgs prāta lietojums, lai pārdomātu Evaņģēlija teoloģisko un morālo mācību, bet kaut kas cits ir tiekties pēc Jēzus mācības reducēšanas līdz aukstai un stingrai loģikai, kas cenšas būt noteicēja pār visu.^[37][7]

Doktrīna bez noslēpuma

40. Gnosticismis ir viena no sliktākajām ideoloģijām, jo, nepamatoti cildinot zināšanas vai kādu noteiktu pieredzi, uzskata savu realitātes redzējumu par pilnīgu. Tādējādi, varbūt pat neapzinoties, šī ideoloģija pati sevi baro un kļūst vēl aklāka. Dažreiz tā ir jo īpaši maldinoša, kad ietērpjas bezmiesīgā garīgumā. Patiešām, gnosticisma “dabā ir pieradināt noslēpumu”^[38][8] – gan Dieva un Viņa žēlastības noslēpumu, gan citu cilvēku dzīves noslēpumu.

41. Ja kādam ir atbildes uz visiem jautājumiem, tas parāda, ka viņš nav uz laba ceļa, un iespējams, ka tas ir viltus pravietis, kurš reliģiju izmanto savās interesēs, pakārtodams to saviem psiholoģiskajiem un intelektuālajiem izdomājumiem. Dievs ir bezgalīgi pārāks, Viņš vienmēr ir pārsteigums, un mēs neesam tie, kuri nosaka, kādos vēsturiskajos apstākļos Viņu var sastapt, jo ne satikšanās laiks, ne vieta, ne veids nav atkarīgs no mums. Tas, kurš vēlas, lai viss ir skaidrs un noteikts, pretendē uz valdīšanu pār Dieva transcendenci.

42. Tāpat arī nevar uzņemties noteikt, kur Dievs nav sastopams, jo Viņš ir noslēpumaini klātesošs katra cilvēka dzīvē, ikviena dzīvē tā, kā Viņš vēlas, un mēs nevaram to noliegt ar savu šķietami drošo apgalvojumu palīdzību. Pat ja kāda dzīve būtu bijusi katastrofāla, pat ja redzam, ka to izpostījuši netikumi vai atkarības, Dievs ir klātesošs viņa dzīvē. Ja ļaujamies Svētā Gara vadībai vairāk nekā saviem apsvērumiem, tad varam un mums ir pienākums meklēt Kungu katra cilvēka dzīvē. Tā ir daļa no noslēpuma, ko gnostiskā mentalitāte noraida, jo nespēj to kontrolēt.

Prāta robežas

43. Patiesību, ko saņemam no Kunga, mēs spējam saprast ļoti ierobežotā veidā. Un ar vēl lielākām grūtībām mēs spējam to paust. Tāpēc nevaram pretendēt uz to, ka mūsu izpratnes veids dotu mums tiesības stingri kontrolēt citu cilvēku dzīvi. Vēlos atgādināt, ka Baznīcā likumīgi sadzīvo dažādi veidi, kā interpretēt daudzus mācības un kristīgās dzīves aspektus, savā dažādībā tie “palīdz vēl skaidrāk izteikt Vārda bagātīgās vērtības”. Protams, “tiem, kas sapņo par monolītu

doktrīnu, kuru bez jebkādām niansēm aizstāv visi, tas var izskatīties pēc nevēlama jucekļa”.^{[39][9]} Tieši daži gnosticisma strāvojumi ir nonievājuši tik konkrēto Evaņģēlija vienkāršību un centušies trīsvienīgo un iemiesoto Dievu aizstāt ar augstāku vienību, kurā izzūd mūsu vēstures bagātīgā daudzveidība.

44. Īstenībā doktrīna vai drīzāk mūsu izpratne par to un formulējums “nav noslēgta sistēma, kurai trūktu dinamisma, kas spēj radīt jautājumus, šaubas, meklējumus”, un “mūsu tautas jautājumiem, tās ciešanām, kaujām, sapņiem, cīņām, raizēm” piemīt hermeneitiska vērtība, ko nevaram ignorēt, ja vēlamies ņemt nopietni iemiesošanas principu. Tās jautājumi palīdz uzdot jautājumus, tās meklējumi liek mums meklēt”.^{[40][0]}

45. Bieži parādās bīstams pārpratums – uzskats, ka, ja kaut ko zinām vai spējam to samērā loģiski izskaidrot, tad jau esam svēti, pilnīgi, labāki par “nezinošo masu”. Svētais Jānis Pāvils II brīdināja tos, kuriem Baznīcā ir iespēja gūt labāku formāciju, nekrist kārdinājumā attīstīt “zināmu pārākuma sajūtu attiecībā pret pārējiem ticīgajiem”.^{[41][1]} Īstenībā jau tam, ko, kā mums liekas, zinām, būtu vienmēr jāmotivē labāk atbildēt Dieva mīlestībai, jo “mācāmies dzīvei: teoloģija un svētums ir nešķirami”.^{[42][2]}

46. Svētais Asīzes Francisks, redzēdams dažus savus sekotājus mācām doktrīnu, vēlējās izvairīties no gnosticisma kārdinājuma. Tāpēc viņš rakstīja svētajam Padujas Antonam: “Man patīk, ka tu māci brāļiem svēto teoloģiju, ja vien, to darot, tevī nezūd lūgšanas un dievbijības gars.”^{[43][3]} Viņš pazina kārdinājumu pārveidot kristīgo pieredzi par sagudrotu prātojumu kopu, kas beigās attālinās no Evaņģēlija svaiguma. Svētais Bonaventūra savukārt brīdināja, ka patiesss kristīgs viedums nav nošķirams no žēlsirdības pret tuvāko: “Vislielākais viedums, kas vien var pastāvēt, ir auglīgi izdalīt to, kas mums ir dodams un ko esam saņēmuši tieši tādēļ, lai to izdalītu. [...] Tādēļ, tāpat kā žēlsirdība ir vieduma draudzene, tā arī skopums ir tā ienaidnieks.”^{[44][4]} “Pastāv dažas darbības, kas, vienotas ar kontemplāciju, to nevis traucē, bet gan sekmē; tādi ir žēlsirdības un dievbijības darbi.”^{[45][5]}

Mūsdienu pelagiānisms

47. Gnosticismss ir sagatavojis vietu vēl kādai senai herēzei, kas arī sastopama mūsdienās. Laikam ritot, daudzi sāka apjaust, ka ne jau zināšanas padara labākus vai svētus, bet gan dzīve, kādu dzīvojam. Tomēr problēma tāda, ka šis uzskats nemanot deģenerējās tādējādi, ka tā pati gnostiķu kļūda vienkārši pārveidojās, bet netika pārvarēta.

48. Tik tiešām, spēku, kādu gnostiķi piedēvēja intelektam, tagad daži sāka piedēvēt cilvēka gribai, personīgajai piepūlei. Tā radās pelagiāņi un semipelagiāņi. Noslēpuma un žēlastības vietu vairs neaizņēma intelekts, bet gan griba. Tika aizmirsts, ka viss ir atkarīgs “ne no cilvēka gribēšanas vai

skriešanas – viss nāk no Dieva, kas apžēlojas” (*Rom* 9,16) un ka Viņš “ir mūs pirmais mīlējis” (*1 Jņ* 4,19).

Griba bez pazemības

49. Tie, kuri atbilst šai pelagiāniskajai vai semipelagiāniskajai mentalitātei, kaut gan saldenās runās sludina Dieva žēlastību, “pamatā paļaujas tikai paši uz saviem spēkiem un jūtas pārāki par citiem, jo viņi ievēro kādas noteiktas normas vai arī ir nelokāmi uzticīgi sevišķam katoliskam stilam, kas bija raksturīgs pagātnei”.^{[46][6]} Kad kādi no viņiem vērsas pie vājākajiem, sakot, ka ar Dieva žēlastību viss ir iespējams, parasti tie būtībā pauž ideju, ka viss ir paveicams ar cilvēka gribu, it kā tā būtu kaut kas šķīsts, pilnīgs, visvarens, kam pievienojas žēlastība. Viņi sliecas neievērot, ka “ne jau visi var visu”^{[47][7]} un ka šajā dzīvē žēlastība nav dziedinājusi cilvēcisko trauslumu pilnīgi un reizi par visām reizēm.^{[48][8]} Jebkurā gadījumā, kā mācīja svētais Augustīns, Dievs tevi aicina darīt to, ko vari, un “lūgt to, ko nevari”,^{[49][9]} vai arī pazemīgi teikt Kungam: “Dod, ko pavēli, un pavēli, ko gribi.”^{[50][0]}

50. Varam teikt, ka savas ierobežotības godīgas, izciestas un lūdzošas atzīšanas neesība ir tā, kas liedz žēlastībai labāk darboties mūsos, jo neatstāj tai vietu, kur izraisīt iespējamo labumu, kas pieder pie godīga un īsta izaugsmes ceļa.^{[51][1]} Tieši tāpēc, ka žēlastība paredz mūsu dabu, tā mūs pēkšņi nedara par pārcilvēkiem. Tā domāt nozīmētu pārāk paļauties uz mums pašiem. Šajā gadījumā mūsu nostāja, paslēpusies aiz ortodoksijas, var neatbilst tam, ko apgalvojam par žēlastības nepieciešamību, un darbībā mēs pēdīgi uz to maz paļaujamies. Tik tiešām, ja neatzīsim savu konkrēto un ierobežoto īstenību, nevarēsim saskatīt tos reālos un iespējamos soļus, kurus Kungs prasa no mums katru brīdi, kad Viņš ar savu dāvanu mūs ir piesaistījis un pielāgojis. Žēlastība darbojas vēsturiski, un parasti tā mūs apņem un pārveido pakāpeniski.^{[52][2]} Tāpēc, noraidot šo vēsturisko un pakāpenisko veidu, īstenībā varam nonākt līdz žēlastības noliegšanai un bloķēšanai, pat ja vārdos to cildinām.

51. Dievs, uzrunājot Ābrahamu, saka: “Es esmu visvarenais Dievs, staigā manā priekšā un esi nevainojams.” (*Rad* 17,1) Lai spētu būt pilnīgi, kā Viņam patīk, mums ir pazemīgi jādzīvo Viņa klātbūtnē, ieskaitiem Viņa godībā; mums ir jāstaigā vienotiem ar Viņu, atzīstot Viņa pastāvīgo mīlestību mūsu dzīvē. Mums jāpārstāj baidīties no šīs klātbūtnes, kas mums nāk vienīgi par labu. Viņš ir Tēvs, kurš mums dāvājis dzīvību un mūs tik ļoti mīl. Reiz to pieņemot un pārstājot iedomāties savu dzīvi bez Viņa, pazudīs bailes no vientulības (sal. *Ps* 139,7). Un, ja mēs vairs neuzturēsim attālumu starp sevi un Dievu un dzīvosim Viņa klātbūtnē, tad ļausim Viņam izvētīt mūsu sirdis, lai saprastu, vai tās mēro taisnīgu ceļu (sal. *Ps* 139,23–24). Šādi pazīsim maigo un pilnīgo Kunga gribu (sal. *Rom* 12,1–2) un ļausim, lai Viņš mūs veido kā māla trauku (sal. *Is* 29,16). Daudzreiz esam teikuši, ka Dievs mājō mūsos, tomēr labāk teikt, ka mēs mājojam Viņā, ka Viņš ļauj mums dzīvot Viņa gaismā un Viņa mīlestībā. Viņš ir mūsu templis: “Vienu es lūdzu no Kunga, tik to es vēlos, ka varētu dzīvot Kunga namā visās sava mūža dienās.” (*Ps* 27,4) “Viena diena Tavos pagalmos ir labāka nekā tūkstošiem citu.” (*Ps* 84,11) Viņā mēs topam svētdarīti.

52. Baznīca daudzkārt ir mācījusi, ka netiekam taisnoti ar saviem darbiem vai pašu spēkiem, bet gan Kunga žēlastībā, kas uzņemas iniciatīvu. Baznīcas tēvi jau pirms svētā Augustīna ir skaidri pauduši šo pamatpārliecību. Svētais Jānis Hrišostoms mācīja, ka Dievs ieļē mūsos visu dāvanu avotu, “vēl pirms mēs esam iesaistījušies cīņā”.^{[53][3]} Svētais Basilijs Lielais uzsvēra, ka ticīgajam jālepojas vienīgi Dievā, jo tas “atzīst, ka pašam pietrūkst patiesā taisnīguma un ka tiek taisnots vienīgi ticībā uz Kristu”.^{[54][4]}

53. Oranžas otrā sinode ar stingru autoritāti mācīja, ka neviena cilvēciska būtne nevar pieprasīt, nopelnīt vai nopirkt dievišķās žēlastības dāvanu un ka viss, kas var ar to sadarboties, ir jau iepriekšēja šīs žēlastības dāvana: “Pat vēlme būt šķīstiem mūsos rodas, pateicoties Svētā Gara izliešanai un darbībai mūsos”.^{[55][5]} Vēlāk Tridentas koncils, arī kad uzsvēra mūsu līdzdarbības nozīmi garīgajā izaugsmē, vēlreiz apstiprināja dogmu: “Tas, ka tiekam taisnoti bez nopelniem, mums teikts tāpēc, ka nekas, kas ir pirms taisnošanas, vai tā būtu ticība vai darbi, nav pelnījis pašu taisnošanas žēlastību; “ja žēlastībā, tad ne no darbiem, citādi žēlastība vairs nebūtu žēlastība” (*Rom 11,6*).”^{[56][6]}

54. Arī Katoliskās Baznīcas katehisms atgādina, ka žēlastības dāvana “pārsniedz cilvēka .. saprāta un gribas spējas”^{[57][7]} un ka “Dieva priekšā cilvēkam nekādu nopelnu nav .. Starp Dievu un mums pastāv neizmērojama nevienlīdzība”.^{[58][8]} Viņa draudzība mūs bezgalīgi pārsniedz, mēs to nevaram nopirkt ar saviem darbiem, un tā var būt vienīgi Viņa mīlestības iniciatīvas dāvana. Tas mūs mudina dzīvot ar priecīgu pateicību par šādu dāvanu, ko nekad nenopelnīsim, jo, “kad kāds jau ir žēlastības stāvoklī, jau saņemtā žēlastība nevar tikt ieskaitīta nopelnā”.^{[59][9]} Svētie izvairās pašauties uz savu rīcību: “Šīs dzīves vakarā es nostāšos Tavā priekšā tukšām rokām, jo es nelūdzu Tevi, Kungs, skaitīt manus darbus. Viss mūsu taisnīgums ir aptraipīts Tavās acīs.”^{[60][10]}

55. Šī ir viena no lielajām pārliecībām, ko Baznīca ir negrozāmi ieguvusi un nostiprinājusi, un tā ir tik skaidri izteikta Dieva Vārdā, ka paliek ārpus jebkādām diskusijām. Līdzīgi kā augstākajam mīlestības bauslim, arī šai patiesībai būtu jāraksturo mūsu dzīvesveids, jo tā izriet no Evaņģēlija sirds un aicina to ne tikai pieņemt ar prātu, bet arī pārveidot aizrautīgā priekā. Tomēr mēs nevarēsim pateicīgi svinēt nepelnīto Kunga draudzības dāvanu, ja neatzīsīm, ka arī mūsu šīs dzīves dzīve un dabiskās spējas ir dāvana. Ir nepieciešams “priecīgi atzīt, ka mūsu realitāte ir dāvana, un pieņemt arī savu brīvību kā žēlastību. Šodien tas ir grūti paveicams pasaulē, kas tic, ka kaut kas tai pieder pašai no sevis, kā tās oriģinalitātes un brīvības auglis”.^{[61][11]}

56. Vienīgi balstoties uz Dieva dāvanu, kas tiek brīvi pieņemta un pazemīgi saņemta, varam tai līdzdarboties ar saviem pūliņiem, lai ļautos arvien lielākai pārveidei.^{[62][12]} Vispirms ir jāpieder Dievam. Runa ir par to, ka mēs sevi atdotu Viņam, kurš darbojas pirms mums, atdotu Viņam savas spējas, savas pūles, cīņu ar ļauno, arī savu jaunradi, lai no Viņa saņemtā nepelnītā dāvana augtu un attīstītos mūsos: “Es jūs aicinu, brāļi, Dieva žēlsirdības dēļ nododiet sevi pašus par dzīvu,

svētu un tīkamu upuri Dievam.” (*Rom 12,1*) Turklāt Baznīca vienmēr ir mācījusi, ka vienīgi mīlestība dara iespējamu izaugsmi žēlastības dzīvē, jo, “ja .. man nebūtu mīlestības, es nebūtu nekas” (*1 Kor 13,2*).

Neopelagiāni

57. Vēl arvien ir tādi kristieši, kas apņemas mērot citu ceļu – taisnošanu ar pašu spēkiem, cilvēka gribas un savu spēju pielūgsmi –, ko raksturo egocentriska un elitāra paštīkmināšanās bez patiesas mīlestības. Tas izpaužas daudzās savstarpēji šķietami atšķirīgās attieksmēs – apmātībā ar likumu, tieksmē dižoties ar sociālajiem un politiskajiem sasniegumiem, ārišķīgās rūpēs par Baznīcas liturģiju, doktrīnu un prestižu, godkāribā praktisku jautājumu risināšanā, pievērstībā pašpalīdzības un uz sevi vērstas pašīstenošanas tendencēm. Tam visam daži kristieši tērē savus spēkus un laiku, kaut varētu ļauties Gara vadībai mīlestības ceļā, aizrautīgi vēstīt par Evaņģēlija skaistumu un prieku un meklēt pazudušos neizmērojamajās ļaužu masās, kas izslāpušas pēc Kristus.^{[63][3]}

58. Daudzreiz, pretēji Gara pamudinājumam, Baznīcas dzīve kļūst par muzeja eksponātu vai arī par dažu cilvēku īpašumu. Tas notiek tad, kad kādas kristiešu grupas pārmērīgu nozīmi piešķir noteiktu savu priekšrakstu, ieražu vai stilu ievērošanai. Tādējādi Evaņģēliju bieži sašaurina un iegrožo, atņemot tam piemītošo valdzinošo vienkāršību un garšu. Iespējams, tas ir smalks pelagiānisma paveids, jo liekas, ka žēlastības dzīvi tas pakļauj kādiem cilvēciskiem veidojumiem. Tas skar grupas, kustības un kopienas, un tas arī izskaidro, kādēļ daudzkārt tās iesākas ar spraigu dzīvi Garā, bet beigās pārakmeņojas... vai izvirst.

59. Ja domājam, ka viss atkarīgs no Baznīcas priekšrakstu un struktūru virzītiem cilvēku pūliņiem, tad neapzināti sarežģījam Evaņģēliju un kļūstam par tādas shēmas vergiem, kurā ir pavisam maz vietas žēlastības darbībai. Svētais Akvīnas Toms atgādina, ka priekšrakstos, kurus Baznīca pievieno Evaņģēlijam, ir jāievēro mērenība, lai “ticīgo dzīvi nepadarītu nepanesamu”, jo šādi mūsu reliģija pārtaptu par verdzību.^{[64][4]}

Likuma kopsavilkums

60. Lai no tā izvairītos, ir derīgi bieži atcerēties, ka pastāv tikumu hierarhija, kas aicina meklēt būtisko. Visaugstāk ir dievišķie tikumi, kuru mērķis un cēlonis ir Dievs. Un to centrā ir mīlestība. Svētais Pāvils saka, ka patiešām nozīmīga ir “ticība, kas darbojas mīlestībā” (*Gal 5,6*). Mēs esam aicināti rūpīgi lolot mīlestību: “Kas otru mīl, ir piepildījis Likumu. [...] bauslības piepildījums ir mīlestība.” (*Rom 13,8.10*) Jo “viss Likums ietilpst vienā izteikumā: *mīli savu tuvāko kā sevi pašu*” (*Gal 5,14*).

61. Citiem vārdiem sakot: likumu un priekšrakstu biezoknī Jēzus paver ceļu, kas palīdz saskatīt divas sejas – Tēva un brāļa seju. Viņš neiedod vēl divas formulas vai vēl divus baušļus. Viņš dod

divas sejas vai drīzāk vienu – Dieva seju, kas atspoguļojas daudzos. Jo katrā līdzcilvēkā, sevišķi jau vismazākajā, vistrauslākajā, visneaizsargātākajā un vistrūcīgākajā, ir klātesošs pats Dieva attēls. Tik tiešām, laiku beigās no šīs ievainojamās cilvēces paliekām Kungs veidos savu pēdējo mākslas darbu. Jo “kas paliek, kam ir vērtība dzīvē, kādas bagātības neizgaist? Pilnīgi droši divas: Kungs un līdzcilvēks. Šīs divas bagātības neizgaist!”^{[65][5]}

62. Lai Kungs atsvabina Baznīcu no jaunajām gnosticisma un pelagiānisma formām, kas to apgrūtina un apstādina ceļā uz svētumu! Šīs novirzes izpaužas dažādos veidos, atkarībā no katra temperamenta un rakstura iezīmēm. Tāpēc es mudinu katru Dieva priekšā izvaicāt sevi un apsvērt, kā tās varbūt izpaužas viņa dzīvē.

TREŠĀ NODAĻA

SKOLOTĀJA GAISMĀ

63. Var būt daudzas teorijas par to, kas ir svētums, apjomīgi skaidrojumi un nošķīrumi. Tādas pārdomas varētu būt noderīgas, taču nekas nevar sniegt lielāku gaismu kā atgriešanās pie Jēzus vārdiem un Viņa patiesības vēstīšanas veida iepazīšana. Jēzus lielā vienkāršībā ir skaidrojis, ko nozīmē būt svētiem, un šim nolūkam Viņš mums atstājis mācību par svētībām (sal. *Mt* 5,3–12; *Lk* 6,20–23). Tās ir kā kristieša identitātes apliecība. Tādējādi, ja kāds no mums jautā: “Kas jādara, lai kļūtu par labu kristieti?”, atbilde ir vienkārša: katram savā veidā jāīsteno tas, ko Jēzus saka Kalna sprediķa svētībās.^{[66][6]} Tajās iezīmējas Skolotāja seja, un mēs esam aicināti darīt to redzamu savā ikdienas dzīvē.

64. Vārds “laimīgs” jeb “svētīgs” kļūst par sinonīmu vārdam “svēts”, jo izsaka to, ka cilvēks, kurš ir uzticīgs Dievam un dzīvo saskaņā ar Viņa Vārdu, sevis dāvāšanā sasniedz patiesu svētīgumu.

Pret straumi

65. Pat ja Jēzus vārdi mums varētu šķist dzejiski, tomēr tie visnotaļ iet pret straumi, pretēji ierastajam, pretēji sabiedrībā pieņemtajam; un, ja arī šī Jēzus vēsts mūs pievelk, īstenībā pasaule virza pretī citam dzīves veidam. Svētības nekādā ziņā nav nekas viegls vai virspusīgs; gluži pretēji, mēs tās varam izdzīvot, vienīgi ja Svētais Gars mūs caurstrāvo ar visu savu spēku un atbrīvo no egoisma, slinkuma un lepnības vājuma.

66. Vēlreiz ieklausīsimies Jēzū ar visu mīlestību un cieņu, kādu pelna Skolotājs. Ļausim, lai Viņa vārdi mūs satriec, izaicina un mudina uz īstām dzīves pārmaiņām. Citādi svētums paliks vārdos vien. Tagad pārdomāsim katru svētību, kā tās lasām Mateja evaņģēlijā (sal. 5,3–12).^{[67][7]}

“Svētīgi garā nabagie, jo viņiem pieder debesu valstība”

67. Evaņģēlijs mūs aicina iepazīt savas sirds patiesību, lai redzētu, uz ko balstām savas dzīves drošību. Bagātais parasti jūtas drošs, pateicoties savai bagātībai, un uzskata, ka līdz ar tās apdraudējumu sabrūk visas viņa zemes dzīves jēga. Pats Jēzus to mums pateicis līdzībā par neprātīgo bagātnieku, runājot par šo pašpārlicināto cilvēku, kurš kā muļķis neiedomājās, ka varētu mirt tajā pašā dienā (sal. *Lk* 12,16–21).

68. Bagātība neko nenodrošina. Drīzāk, kad sirds jūtas bagāta, tā ir tik apmierināta ar sevi, ka tajā vairs nav vietas Dieva Vārdam, mīlestībai pret brāļiem, nedz arī priekam par dzīvē vissvarīgākajām lietām. Šādi tiek zaudēti lielāki dārgumi. Tāpēc Jēzus par svētīgiem sauc garā nabadzīgos, tos, kam nabadzīga sirds, kurā Kungs var ienākt ar pastāvīgu jaunumu.

69. Šī gara nabadzība ir cieši saistīta ar “svēto vienaldzību”, kuru piedāvāja svētais Ignācijs no Lojolas un kurā sasniedzam skaistu iekšējo brīvību: “Tāpēc mums jāklūst vienaldzīgiem pret visām radītajām lietām visā tajā, kas ļauts mūsu brīvajai gribai un nav aizliegts, – proti, tā, lai no savas puses mēs veselību nekārotu vairāk par slimību, bagātību vairāk par nabadzību, godu vairāk par negodu, ilgu mūžu vairāk par īsu un tā joprojām attiecībā uz visu pārējo.”^{[68][8]}

70. Lūkass nerunā par “gara” nabadzību, bet vienkārši par nabadzību (sal. *Lk* 6,20), un šādi viņš mūs arī aicina uz vienkāršu un pieticīgu dzīvi. Tā mēs tiekam mudināti būt līdzdalīgiem vistrūcīgāko dzīvē, tādā, kādu dzīvojuši apustuļi, un pilnībā līdzināties Jēzum, kurš, “būdam bagāts, ir kļuvis nabags” (*2 Kor* 8,9).

Būt nabadzīgiem sirdī – lūk, tas ir svētums.

“Svētīgi lēnprātīgie, jo viņi iemantos zemi”

71. Tas ir spēcīgs apgalvojums šajā pasaulē, kas jau kopš iesākuma ir naida vieta, kur visur notiek strīdi, kur no visām pusēm ir ienaidi, kur bez mitas šķirojam citus pēc viņu idejām, ieradumiem un pat pēc runas un ģērbšanās veida. Tā ir lepnības un tukšības valstība, kur ikkatrs tic, ka viņam ir tiesības paaugstināt sevi pār citiem. Un tomēr, pat ja tas šķistu neiespējams, Jēzus piedāvā citu attieksmi – lēnprātību. Tieši to Viņš praktizēja ar mācekļiem, un tā atklājās, Viņam ienākot Jeruzalemē: “Lūk, tavs ķēniņš nāk pie tevis lēnprātīgs, jādams uz ēzeļa, uz jūga ēzeļmātes kumeļa.” (*Mt* 21,5; sal. *Zah* 9,9)

72. Viņš teica: “Mācieties no manis, jo es esmu lēnprātīgs un pazemīgu sirdi, un jūs atradīsiet

mieru savām dvēselēm.” (Mt 11,29) Ja dzīvojam satracināti, augstprātīgi citu priekšā, beigās esam guruši un izsmelti. Bet, kad viņu ierobežojumus un trūkumus uzlūkojam maigi un lēnprātīgi, bez pārākuma sajūtas, spējam sniegt tiem roku un neizniekojam spēkus, tukši gaužoties. Svētajai Terēzei no Lizjē “pilnīga tuvākmīlestība nozīmē panest citu trūkumus, ne mazākā mērā nebrīnīties par viņu vājībām”.^{[69][9]}

73. Pāvils lēnprātību piemin kā Svētā Gara augli (sal. Gal 5,23). Viņš ierosina, ka tajās reizēs, kad raizējamies par brāļa slikto rīcību, jācenšas viņu labot, bet “lēnprātības garā” (Gal 6,1), un atgādina: “Pielūko, ka arī tu pats nekrīti kārdināšanā.” (turpat) Arī tad, ja aizstāvam savu ticību un pārliecību, tas jādara lēnprātīgi (sal. 1 Pēt 3,16), un pat pret pretiniekiem jāizturas lēnprātīgi (sal. 2 Tim 2,25). Baznīcā daudzkārt esam kļūdījušies, nepaklausīdami šim dievišķā Vārda mudinājumam.

74. Lēnprātība ir vēl viena iekšējās nabadzības izpausme tajos, kas paļaujas vienīgi uz Dievu. Tiešām, Bībelē bieži viens un tas pats vārds *anāvīm* tiek lietots, runājot gan par nabadzīgajiem, gan par lēnprātīgajiem. Kāds varētu iebilst: “Ja būšu pārāk lēnprātīgs, tad citi domās, ka esmu muļķis, ka esmu stulbs vai vājš.” Iespējams, ka tā arī notiks, tomēr ļausim, lai viņi tā domā. Ir labāk vienmēr būt lēnprātīgiem, un tad īstenosies mūsu vislielākās cerības: lēnprātīgie “iemantos zemi”, proti, piedzīvos, ka to dzīvē piepildās Dieva apsolījumi. Jo lēnprātīgie, par spīti apstākļiem, cer uz Kungu, un tie, kas cer uz Kungu, “mantos zemi un baudīs mieru papildam” (sal. Ps 37,9.11). Arī Kungs tiem uzticas: “Es uzlūkoju nabagu un to, kam satriekts gars, kas manu vārdu bīstas.” (Is 66,2)

Reaģēt ar pazemīgu lēnprātību – lūk, tas ir svētums.

“Svētīgi tie, kas raud, jo viņi tiks iepriecināti”

75. Pasaule piedāvā pretējo – izpriecās, baudu, izklaidi, jautrību – un saka, ka tieši tas padara dzīvi labu. Pasaulīgs cilvēks, sastopoties ar slimību un ciešanu problēmām ģimenē vai sev apkārt, tās ignorē, novērš no tām skatienu. Pasaule nevēlas raudāt: tā izvēlas ignorēt, piesegt, paslēpt sāpīgās situācijas. Tiek tērēti lieli spēki, lai izbēgtu no situācijām, kurās parādās ciešanas, uzskatot, ka ir iespējams nomaskēt realitāti, kur nekad, nekad nevar trūkt krusta.

76. Tas cilvēks, kurš lietas redz tādas, kādas tās ir īstenībā, un ļaujas, lai sāpes viņu pārveido, un sirdī raud, ir spējīgs sa-sniegt dzīves dziļumus un būt patiesi laimīgs.^{[70][0]} Šis cilvēks tiek mierināts, bet ar Jēzus, nevis pasaules dāvāto mierinājumu. Šādi viņam būs drosme uzņemties citu ciešanas un nebēgt no sāpīgām situācijām. Šādi viņš atklās, ka dzīvei ir jēga, ja palīdz citiem to ciešanās, saprot citu skumjas, sniedz citiem atvieglinājumu. Šis cilvēks jūt, ka otrs ir miesa no viņa miesas, nebaidās tam tuvojies un pat skart tā brūces; savā līdzciefībā viņš piedzīvo, ka attālums izzūd. Tādējādi ir iespējams uzņemt svētā Pāvila pamudinājumu: “Raudiet ar tiem, kas raud.” (Rom 12,15)

Prast raudāt kopā ar citiem – lūk, tas ir svētums.

“Svētīgi tie, kas salkst un slāpst pēc taisnīguma, jo viņi tiks piepildīti”

77. “Izsalkums un slāpes” ir ļoti intensīvi pieredzējumi, jo atbilst cilvēka pamatvajadzībām un ir saistīti ar izdzīvošanas instinktu. Ir cilvēki, kas tikpat intensīvi tiecas pēc taisnīguma un to meklē ar ļoti spēcīgām ilgām. Jēzus saka, ka tie tiks sātināti, jo taisnīgums agrāk vai vēlāk iestājas, un mēs varam līdzdarboties, lai tas būtu iespējams, pat ja ne vienmēr redzam šo pūliņu augļus.

78. Tomēr Jēzus piedāvātais taisnīgums nav līdzīgs pasaules meklētajam, kas bieži vien ir nožēlojama interešu aptraipīts un vienas vai otras puses manipulēts. Īstenība parāda, cik vienkārši ir nonākt korupcijas grupējumos, kļūt par tādas ikdienas politikas “dodu, lai man dotu” daļu, kur viss ir pērķams. Un cik daudzi cieš no netaisnības, cik daudzi paliek bezspēcīgi vērojam, kā citi savā starpā sadala dzīves pīrāgu. Daži pārstāj cīnīties par patiesu taisnīgumu un izvēlas būt uzvarētāju ratos. Tam nav nekā kopīga ar izsalkumu un slāpēm pēc taisnīguma, ko uzslavē Jēzus.

79. Šāds taisnīgums sāk īstenoties cilvēka dzīvē tad, kad viņš ir taisnīgs savos lēmumos, un pēc tam tas izpaužas, meklējot taisnīgumu nabagiem un vājajiem. Protams, vārds “taisnīgums” var būt sinonīms uzticībai Dieva gribai ar visu savu dzīvi, tomēr, ja tam piešķiram vispārīgu nozīmi, tad aizmir-stam, ka tas jo īpaši atklājas taisnīgumā pret neaizsargātajiem: “Meklējiet taisnību, palīdziet apspiestajiem, piešķiriet pienācīgo tiesu bāreņiem, aizstāviet atraitni.” (Is 1,17)

Meklēt taisnīgumu ar izsalkumu un slāpēm – lūk, tas ir svētums.

“Svētīgi žēlsirdīgie, jo viņi tiks apžēloti”

80. Žēlsirdībai ir divi aspekti: viens ir dot, palīdzēt, kalpot citiem, otrs – piedot un saprast. Matejs to pauž zelta likumā: “Visu, ko jūs vēlaties, lai cilvēki jums darītu, dariet jūs viņiem.” (Mt 7,12) Katehisms atgādina, ka šis likums ir jāievēro “jebkurā gadījumā”,^{[71][1]} it sevišķi tad, ja kāds “nokļūst tādā situācijā, kad vairs nav pilnīgas drošības par morālisko spriedumu”.^{[72][2]}

81. Dot un piedot nozīmē censties savā dzīvē kaut nedaudz atspoguļot Dieva pilnību, kurš dod un piedod bagātīgā pārpilnībā. Tāpēc Lūkasa evaņģēlijā neatrodam mudinājumu “esiet pilnīgi” (Mt 5,48), bet “esiet žēlsirdīgi, kā arī jūsu Tēvs ir žēlsirdīgs! Netiesājiet, tad arī jūs netiksiet tiesāti; nepazudiniet, tad arī jūs netiksiet pazudināti; piedodiet, tad arī jums tiks piedots; dodiet, tad arī jums tiks dots” (6,36–38). Un tad Lūkass pievieno vēl kaut ko, ko nevajadzētu atstāt bez ievērības: “Ar to mēru, ar kādu jūs mērīsiet, jums atmērīs.” (6,38) Mērs, kādu lietojam, lai saprastu un piedotu, tiks lietots, lai piedotu mums. Mērs, kādu lietojam dodot, tiks izmantots debesīs, lai mums atlīdzinātu. Nevajadzētu to aizmirst.

82. Jēzus nesaka: “Svētīgi tie, kas plāno atriebību,” – bet par svētīgiem sauc tos, kas piedod un to

dara “septiņdesmit reiz septiņas reizes” (*Mt 18,22*). Derētu aizdomāties, ka mēs visi esam piedošanu saņēmušo pulks. Mūs visus ir uzlūkojusi dievišķā līdzcieība. Ja vaļsirdīgi tuvosimies Kungam un uzmanīgi klausīsimies, iespējams, ka reizēm dzirdēsim šo pārmetumu: “Vai tad tev nevajadzēja apžēloties par savu līdzgaitnieku, kā es apžēlojos par tevi?” (*Mt 18,33*)

Uzlūkot un rīkoties žēlsirdīgi – lūk, tas ir svētums.

“Svētīgi sirdsšķīstie, jo viņi skatīs Dievu”

83. Šī svētība attiecas uz tiem, kam sirds ir vienkārša, tīra, bez traipa, jo sirds, kas prot mīlēt, neļauj savā dzīvē ienākt nekam tādām, kas šo mīlestību apdraudētu, novājinātu vai pakļautu briesmām. Bībeles valodā sirds nozīmē mūsu patiesos nolūkus, to, ko mēs īstenībā meklējam un pēc kā alkstam, nevis to, ko izrādām uz āru: “Cilvēks redz ārieni, bet Kungs uzlūko sirdi.” (*1 Sam 16,7*) Kungs vēlas mūs uzrunāt sirdī (sal. *Os 2,16*), vēlas tajā ierakstīt savu Likumu (sal. *Jer 31,33*). Galu galā Viņš vēlas mums dāvēt jaunu sirdi (sal. *Ez 36,26*).

84. “Vairāk par visu sargi savu sirdi” (*Sak 4,23*). Kunga acīs nav īstas vērtības nekam, ko aptraipījis negodīgums. Viņš “viltus vairīsies, stāvēs atstatu no neprātīgiem spriedumiem” (*Gudr 1,5*). Tēvs, kurš “redz slepenībā” (*Mt 6,6*), atpazīst to, kas nav tīrs, tāpat to, kas ir liekuļots, tikai ārējs, tāpat kā arī Dēls zina, “kas ir cilvēkā” (*Jņ 2,25*).

85. Skaidrs, ka nav mīlestības bez mīlestības darbiem, tomēr šī svētība atgādina, ka Kungs gaida tādu veltīšanos brāļiem, kas nāk no sirds, jo, “ja es izdalītu visu savu mantu trūcīgo uzturam un ja es nodotu savu ķermeni sadedzināšanai, bet man nebūtu mīlestības, tad tas man nekā nelīdzētu” (*1 Kor 13,3*). Arī Mateja evaņģēlijā redzam, ka cilvēku nešķīstu dara tas, kas iziet no sirds (sal. *15,18*), jo no tās iziet slepkavības, zādzības, viltus liecības utt. (sal. *15,19*). Sirds nodomos rodas visdziļākās vēlmes un lēmumi, kas ir īstie mūsu rīcības izraisītāji.

86. Ja sirds mīl Dievu un tuvāko (sal. *Mt 22,36–40*), ja tas ir tās patiesais nolūks, nevis tukši vārdi, tad šī sirds ir šķīsta un spēj skatīt Dievu. Svētais Pāvils savā himnā mīlestībai atgādina, ka “tagad mēs redzam mīklaini kā atspulgā” (*1 Kor 13,12*), bet, jo vairāk valdīs mīlestība, jo vairāk spēsim redzēt “vaigu vaigā” (*turpat*). Jēzus apsola, ka tie, kam šķīsta sirds, “skatīs Dievu”.

Uzturēt sirdi tīru no visa, kas aptraipa mīlestību, – lūk, tas ir svētums.

“Svētīgi miera nesēji, jo viņi sauksies Dieva bērni”

87. Šī svētība liek domāt par daudzajām kara situācijām, kas atkārtojas vēl un vēl. Mums ir tik ierasts izraisīt konfliktus vai vismaz nesaprašanos. Piemēram, kad dzirdu kaut ko par kādu un eju to pastāstīt citam, varbūt pat mazliet piepušķoju un tā to stāstu tālāk. Un, jo lielāku kaitējumu man izdodas nodarīt, jo lielāku gandarījumu šķietos gūstam. Tenku pasaule, ko veido kritizēšanai un

graušanai nodevušies cilvēki, neveicina mieru. Šie ļaudis drīzāk ir miera ienaidnieki un nekādā ziņā nav svētīgi. [73][3]

88. Miera nesēji ir miera avots, sabiedrībā tie būvē mieru un draudzību. Tiem, kuri pūlas visur sēt mieru, Jēzus dod brīnišķīgu apsolījumu: “Viņi sauksies Dieva bērni.” (Mt 5,9) Mācekļiem Viņš lika, ienākot kādā namā, teikt: “Miers šim namam!” (Lk 10,5) Dieva Vārds mudina katru ticīgo meklēt mieru kopā ar citiem (sal. 2 Tim 2,22), jo “taisnības auglis mierā tiek sēts miera veicinātājos” (Jk 3,18). Un, ja kādreiz mūsu kopienā rodas šaubas, kas būtu jādara, “centīsimies pēc tā, kas veicina mieru” (Rom 14,19), jo vienotība ir pārāka par konfliktu. [74][4]

89. Nav viegli būvēt šo evaņģēlisko mieru, kas nevienu neizslēdz, bet iekļauj arī tos, kuri ir nedaudz savādi, grūti panesami un sarežģīti, tos, kuri prasa uzmanību, kuri ir atšķirīgi, kurus dzīve ir smagi situsi, kuriem ir citas intereses. Tas ir grūti un prasa lielu prāta un sirds atvērtību, jo tā nav “formāla vienprātība vai īslaicīgs miers laimīgajam mazākumam”, [75][5] nedz arī “dažu veidotu un uz dažiem orientēti plāni”. [76][6] Nav arī jācenšas konfliktus neievērot vai slēpt, bet gan “pieņemt un izturēt konfliktu, to atrisināt un pārveidot par savienojošu ķēdes posmu jaunam procesam”. [77][7] Jābūt par miera aroda meistariem, jo būvēt mieru ir māksla, kas prasa rāmu un radošu garu, jūtīgumu un izveicību.

Sēt mieru sev apkārt – lūk, tas ir svētums.

“Svētīgi tie, ko vajā taisnīguma dēļ, jo viņiem pieder debesu valstība”

90. Jēzus pats uzsver, ka šis ceļš ved pret straumi, līdz pat tam, ka kļūstam par tādiem cilvēkiem, kuri ar savu dzīvi izaicina sabiedrību, kuri traucē. Jēzus atgādina, cik daudzi tiek un ir tikuši vajāti vienkārši tāpēc, ka cīnījušies par taisnīgumu, pildījuši savus pienākumus pret Dievu un cilvēkiem. Ja negribam iegrimt blāvā viduvēībā, netieksimies pēc ērtas dzīves, jo, “kas grib savu dzīvību glābt, tas to pazaudēs” (Mt 16,25).

91. Nevaram gaidīt, ka viss ap mums būs labvēlīgs tam, lai dzīvotu Evaņģēliju, jo daudzkārt varas ambīcijas un pasaulīgas intereses nostājas pret mums. Svētais Jānis Pāvils II teica, ka “atsvešināta ir sabiedrība, kas ar savām sociālās organizācijas, ražošanas un patēriņa formām apgrūtina sevis dāvāšanu un solidaritātes veidošanos starp cilvēkiem”. [78][8] Šādā atsvešinātā sabiedrībā, kura ir iesprostota politikas, plašsaziņas līdzekļu, ekonomikas, kultūras un pat reliģiska rakstura valgos, kas traucē autentisku cilvēcisko un sociālo attīstību, dzīvot saskaņā ar svētībām kļūst sarežģīti un tas pat var tikt uztverts kā kaut kas peļams, aizdomīgs un izsmejams.

92. Krusts, vispirms jau nogurums un ciešanas, ko panesam, lai izdzīvotu mīlestības bausli un taisnīguma ceļu, ir nobriešanas un svēttapšanas avots. Atcerēsimies, ka Jaunā Derība, runājot par ciešanām, kas jāpanes Evaņģēlija dēļ, ar to domā tieši vajāšanas (sal. Apd 5,41; Flp 1,29; Kol 1,24; 2 Tim 1,12; 1 Pēt 2,20; 4,14–16; Atkl 2,10).

93. Tomēr šeit runājam par nenovēršamām vajāšanām, nevis par tām, ko mēs paši varētu pret sevi izsaukt, nepareizi izturoties pret citiem. Svētais nav ekscentrisks, savrups cilvēks, kas kļūst neciešams ar savu uzpūti, negatīvismu un sarūgtinājumu. Kristus apustuļi tādi nebija. Apustuļu darbu grāmata nepārprotami vēsta, ka viņi bija ieredzēti “visā tautā” (2,47; sal. 4,21.33; 5,13), turpretī daži varas pārstāvji viņus pratināja un vajāja (sal. 4,1–3; 5,17–18).

94. Vajāšanas nepieder vienīgi pagātnei, jo arī šodien tās ciešam – gan asinsizliešanā, kā tik daudzie mūsdienu mocekļi, gan arī smalkākā veidā, caur apmelojumiem un nepatiesību. Jēzus saka, ka tā būs svētība, ja “jūs manis dēļ lamās un vajās un visu ļaunu netaisni par jums runās” (Mt 5,11). Citreiz vajāšanas izpaužas kā nīrgāšanās, kas cenšas izķēmot mūsu ticību un padarīt mūs par izsmieklu.

Katru dienu pieņemt Evaņģēlija ceļu, pat ja tas rada grūtības, – lūk, tas ir svētums.

Lielais rīcības mērs

95. Mateja evaņģēlija 25. nodaļā (31–46) Jēzus vēlreiz apstājas pie vienas no šīm svētībām, proti, pie tās, kas par svētiem pasludina žēlsirdīgos. Ja tiecamies pēc Dieva acīs patīkama svētuma, šajā tekstā varam atrast to rīcības mēru, pēc kura tiksīm tiesāti: “Es biju izsalcis, un jūs mani paēdinājāt; es biju izslāpis, un jūs man devāt dzert; es biju svešinieks, un jūs mani pieņēmt. Es biju kails, un jūs mani apģērbāt; es biju slims, un jūs mani apmeklējāt; es biju cietumā, un jūs atnācāt pie manis.” (25,35–36)

Uzticība Skolotājam

96. Būt svētiem tāpat nenožīmē iedomātā ekstāzē mirdzošas acis. Svētais Jānis Pāvils II teica: “Ja mēs patiešām pamatā liekam Kristus kontemplāciju, mums jāprot saskatīt Viņu vispirms jau tajos, ar kuriem Viņš pats vēlējies sevi identificēt.”^{[79][9]} Mateja evaņģēlija 25,35–36 teksts “nav vienkārši aicinājums uz tuvākmīlestību: tā ir kristoloģijas daļa, kas met gaismas staru uz Kristus noslēpumu”.^{[80][0]} Šajā aicinājumā atpazīt Viņu nabagajos un cietējos atklājas pati Kristus sirds, Viņa jūtas un visdziļākās izvēles, kurām katrs svētais cenšas atbilst.

97. Šo spēcīgo Jēzus prasību priekšā mans pienākums ir lūgt kristiešus atzīt un pieņemt tās vaļsirdīgā atvērtībā, *sine glossa*, t. i., bez komentāriem, bez prātuļošanas un atrunām, kas atņemtu tām spēku. Kungs ir skaidri pateicis, ka svētumu nav iespējams nedz saprast, nedz izdzīvot atrauti no šīm Viņa prasībām, jo žēlsirdība ir “Evaņģēlija pukstošā sirds”.^{[81][1]}

98. Kad sastopos ar cilvēku, kurš guļ laukā aukstā naktī, es varu iedomāties, ka šis skrandu vīstoklis ir kas neparedzēts, kas mani aizkavē, noziedzīgs dīkdienis, traucēklis manā ceļā,

kaitinošs dzelonis manai sirdsapziņai, problēma, kas jāatrisina politiķiem, un varbūt arī atkritums, kas piesārņo publisko telpu. Bet es varu arī reaģēt, balstoties ticībā un mīlestībā, un atpazīt viņā cilvēcisku būtni ar tādu pašu cieņu kā man, radību, kuru Tēvs bezgalīgi mīl, Dieva attēlu, Kristus atpestītu brāli. Lūk, to nozīmē būt kristietim! Vai gan ir iespējams saprast svētumu, izvairoties dzīvē atzīt cieņu, kas piemīt katrai cilvēciskajai būtnei? [\[82\]](#)[\[2\]](#)

99. Kristiešiem tas nozīmē veselīgu un pastāvīgu neapmierinātību. Pat ja vienam vienīgam cilvēkam sniegtais atvieglojums jau attaisnotu visus mūsu pūliņus, tomēr ar to nepietiek. Kanādas bīskapi to skaidri izteikuši, norādot, ka bibliskā mācība par jubilejas gadu, piemēram, runā ne tikai par atsevišķu labu darbu paveikšanu, bet par sociālo pārmaiņu veicināšanu: “Lai arī nākamās paaudzes tiktu atbrīvotas, acīmredzami mērķim ir jābūt taisnīgu sociālo un ekonomisko sistēmu ieviešanai, kas vairs nepieļautu izslēgšanu.” [\[83\]](#)[\[3\]](#)

Ideoloģijas, kas izkropļo Evaņģēlija sirdi

100. Diemžēl dažreiz ideoloģijas noved pie divām kaitīgām kļūdām. Viena no tām ir to kristiešu kļūda, kuri šīs Evaņģēlija prasības nodala no savām personiskajām attiecībām ar Kungu, no iekšējās vienotības ar Viņu, no žēlastības. Šādi kristietība tiek pārveidota par sava veida nevalstisko organizāciju, atņemot to starojošo garīgumu, ko tik labi izdzīvojuši un parādījuši svētais Asīzes Francisks, svētais Vincents de Pols, svētā Terēze no Kalkutas un daudzi citi. Nedz lūgšana, nedz mīlestība uz Dievu, nedz Evaņģēlija lasīšana nebūt nemazināja dedzību un darbīgumu, ar kādu viņi sevi veltīja tuvākajam, bet gluži pretēji.

101. Kaitīgu un ideoloģisku kļūdu pieļauj arī tie, kuri ar aizdomām raugās uz citu cilvēku sociālo iesaisti, uzskatot to par kaut ko virspusīgu, pasaulīgu, sekularizētu, imanentistisku, komunistisku vai populistisku. Vai arī to relativizē, it kā būtu kādas svarīgākas lietas vai arī it kā tā attiektos tikai uz noteikta veida ētiku vai argumentāciju, ko viņi paši aizstāv. Piemēram, nevainīgu, vēl nedzimušu bērnu aizstāvībai jābūt skaidrai, stingrai un dedzīgai, jo šeit uz spēles ir likta vienmēr svētās cilvēka dzīvības cieņa un to pieprasa mīlestība uz katru cilvēku neatkarīgi no viņa attīstības pakāpes. Taču tikpat svēta ir jau dzimušo nabadzīgo ļaužu dzīvība, kuri cieš no posta, atstātības, atstumtības, no cilvēku tirdzniecības, slēptas neaprūpētu slimnieku vai sirmgalvju eitanāzijas, no jaunām verdzības formām, visu veidu atraidīšanas. [\[84\]](#)[\[4\]](#) Mēs nevaram uzturēt tādu svētuma ideālu, kurā nav ņemta vērā šīs pasaules netaisnība, kad daži uzdzīvo, priecīgi tērē un reducē savu dzīvi līdz patēriņa jaunumiem, kamēr citi tikai raugās uz to no ārpusē un viņu dzīve pāriet un izdziest trūkumā.

102. Bieži dzird runājam, ka relatīvisma un mūsdienu pasaules ierobežojumu kontekstā, piemēram, migrantu situācija esot margināls temats. Daži katoļi apgalvo, ka tā ir otršķirīga tēma salīdzinājumā ar bioētikas “nopietnajām” tēmām. Varētu saprast, ja to teiktu par saviem panākumiem norūpējies politiķis, bet ne jau kristietis, kura vienīgā pienācīgā nostāja ir iedomāties sevi šā brāļa vietā, kurš riskē ar dzīvību, lai viņa bērniem būtu nākotne. Vai spējam atpazīt, ka tieši

to Jēzus prasa, sakot, ka ar katru svešinieku uzņemam Viņu pašu (sal. *Mt* 25,35)? Svētais Benedikts to pieņēma bez ierunām un, pat ja tas varētu “sarežģīt” mūku dzīvi, noteica, ka visi viesi, kas ierodas klosterī, tiek uzņemti “kā Kristus”,^{[85][5]} to paužot pat pielūgsmes žestos,^{[86][6]} un ka pret nabadzīgiem svētceļniekiem jāizturas “ar vislielākajām rūpēm un centību”.^{[87][7]}

103. Kaut ko līdzīgu rosina Vecā Derība, sakot: “Nedari pāri svešiniekam un neapspied to, jo jūs paši bijāt svešinieki Ēģiptē!” (*Izc* 22,20) “Kad svešinieks piemīt pie tevis tavā zemē, nedari viņam pāri. Lai svešinieks, kas pie jums apmeties, jums ir kā savējais, un mīli viņu kā sevi pašu, jo svešinieki jūs bijāt Ēģiptes zemē.” (*Lev* 19,33–34) Tātad tas nav kāda pāvesta izdomājums vai acumirkļīgs untums. Arī mēs šodienas kontekstā tiekam aicināti dzīvot garīgās apgaismības ceļu, uz kuru norādīja jau pravietis Isajs, pārdomādams, kas Dievam ir tīkams: “Kad ar izsalkušo tu dali savu maizi, kad nabagu un bezpajumtnieku tu ieved namā, kad ieraugi kailo un apgērb viņu, kad nenovērsies no otra, kas tāds kā tu pats, – tad tava gaisma izlauzīsies ausmā.” (58,7–8)

Viņam vispatīkamākais kults

104. Mēs varētu domāt, ka Dievu godinām tikai ar kultu un lūgšanu vai tikai ievērojot kādas ētikas normas – un patiesi, attiecības ar Dievu ir vispirms –, tomēr aizmirstam, ka mūsu dzīves izvērtēšanas mērs vispirms ir tas, ko esam darījuši citiem. Lūgšana ir vērtīga, ja uztur mīlestības dāvāšanu ikdienā. Mūsu kults ir Dievam patīkams, ja tajā ieliekam apņemšanos dzīvot augstsirdīgi un ļaujam, lai kultā saņemtā Dieva dāvana izpaužas rūpēs par brāļiem.

105. Tā paša iemesla dēļ labākais veids, kā izšķirt, vai mūsu lūgšanas ceļš ir autentisks, ir vērot, cik lielā mērā mūsu dzīve pārveidojas žēlsirdības gaismā. Jo “žēlsirdība nav tikai Tēva darbība, bet tā kļūst par kritēriju, lai noteiktu, kuri ir Viņa patiesie bērni”.^{[88][8]} Tā ir “pīlārs, kas balsta Baznīcas dzīvi”.^{[89][9]} Vēlos vēlreiz uzsvērt, ka, kaut arī žēlsirdība neizslēdz taisnīgumu un patiesību, “vispirms jāpasaka: žēlsirdība ir Dieva taisnīguma pilnība un Dieva patiesības visspožākā izpausme”.^{[90][0]} Tā “ir Debesu atslēgas”.^{[91][1]}

106. Nevaru neatgādināt jautājumu, ko sev uzdeva svētais Akvīnas Toms, pārdomādams, kāda ir mūsu viscēlākā rīcība, kuri ir tie ārējie darbi, kas vislabāk parāda mūsu mīlestību uz Dievu. Viņš nešauboties atbildēja, ka tie ir žēlsirdības darbi pret tuvāko,^{[92][2]} pat vairāk nekā kulta darbības: “Kultu Dievam ar ārējiem upuriem un dāvanām mēs veicam nevis Viņa labā, bet gan sevis un savu tuvāko labā: Viņam nav vajadzīgi mūsu upuri, bet Viņš vēlas, lai mēs tos Viņam sniegtu savas dievbijības dēļ un savu tuvāko labā. Tādēļ žēlsirdība, ar kādu steidzamies palīgā tiem, kas nonākuši grūtībās, ir Dievam pieņemamāks upuris, jo tiešāk gādā par tuvākā labumu.”^{[93][3]}

107. Tas, kurš patiešām vēlas godināt Dievu ar savu dzīvi un tiešām alkst tapt svēts, lai viņa eksistence slavētu Svēto, ir aicināts nopūlēties, ziedoties un netaupīt sevi, cenšoties dzīvot žēlsirdības darbos. Tieši to tik labi bija sapratusi svētā Terēze no Kalkutas: “Jā, man piemīt daudzas cilvēciskas vājības, daudzi cilvēciski trūkumi. [...] Tomēr Viņš zemojas un izmanto mūs,

tevi un mani, lai mēs būtu Viņa mīlestība un Viņa līdzcietība pasaulē, neraugoties uz mūsu grēkiem, neraugoties uz mūsu nožēlojamību un trūkumiem. Viņš ir atkarīgs no mums, lai mīlētu pasauli un tai rādītu, cik ļoti to mīl. Ja esam pārāk aizņemti ar sevi, mums nepaliks laika citiem.”^[94][4]

108. Hēdonisks patērnieciskums var izspēlēt ļaunu joku, jo apsēstībā ar izklaidi galu galā pārmērīgi koncentrēsimies uz sevi, uz savām tiesībām un izmisuši tieksimies pēc brīva laika, lai baudītu dzīvi. Mums būs grūti iesaistīties un veltīt spēkus, lai palīdzētu tiem, kam klājas grūti, ja neizkopsim noteiktu peticību un necīnīsimies pret šo drudzi, ko mums uzspiež patērētājsabiedrība, lai pārdotu mums lietas, un kas beigās pārvērš mūs neapmierinātos nabagos, kuri vēlas iegūt visu un izmēģināt visu. Arī virspusīgas informācijas patērēšana un ātrās un virtuālās saziņas formas var veicināt notrulināšanos, laupot visu mūsu laiku un attālinot no mūsu brāļu ciešanām. Šajā mūslaiku virpulī no jauna atskan Evaņģēlijs, piedāvājot atšķirīgu, veselīgāku un laimīgāku dzīvi.

* * *

109. Svēto liecības spēks ir viņu dzīve atbilstoši Kalna svētībām un Pastarās tiesas sniegtajam rīcības mēram. Tie ir nedaudzi vārdi, vienkārši, bet praktiski un attiecināmi uz visiem, jo kristietība vispirms jau pastāv tāpēc, lai to praktizētu, un, ja tā ir arī pārdomu objekts, tad tām ir vērtība vienīgi, ja tās palīdz izdzīvot Evaņģēliju ikdienas dzīvē. Es cieši iesaku bieži pārlasīt šos dižos Bībeles tekstus, atcerēties tos, lūgties ar tiem un censties tos īstenot. Tas nāks mums par labu, tas darīs mūs patiesi laimīgus.

CETURTĀ NODAĻA

DAŽAS SVĒTUMA IEZĪMES MŪSDIENU PASAULĒ

110. Lielajā svētuma ainā, ko sniedz Kalna svētības un Mateja evaņģēlija 25,31–46, vēlos aplūkot dažas iezīmes jeb garīgās izpausmes, kas, manuprāt, ir neaizstājamās, lai izprastu dzīvesveidu, uz kādu Kungs aicina. Es nekavēšos, lai paskaidrotu jau pazīstamus svēttapšanas līdzekļus – dažādas lūgšanas metodes, nenovērtējamās Euharistijas un Izlīguma sakramentus, upurēšanos, dažādos dievbijības veidus, garīgo līdzgaitniecību un daudzus citus. Aicinājumā uz svētumu atzīmēšu tikai dažus aspektus, par kuriem ceru, ka tie gūs īpašu atsaucību.

111. Iezīmes, kuras vēlos izcelt, nebūt neaptver visu, kas var veidot svētuma modeli, tomēr tās ir

piecas lielas Dieva un tuvākā mīlestības izpausmes, kuras man šķiet īpaši svarīgas, ņemot vērā dažus mūsdienu kultūras riskus un ierobežojumus. Šajā kultūrā atklājas: nervoza un spēcīga trauksme, kas mūs izkliedē un vājina; negativisms un grūtsirdība; ērts, patērniecisks un egoistisks slinkums; individuālisms un daudzas šodienas reliģiskajā tirgū valdošas viltus garīguma formas bez sastapšanās ar Dievu.

Izturība, pacietība un lēnprātība

112. Pirmā no šīm lielajām iezīmēm ir pievērstība Dievam un nostiprinātība Dievā, kas mīl un atbalsta. Ar šo iekšējo stiprumu ir iespējams panest, izturēt likstas, dzīves grūtības, kā arī citu cilvēku agresiju, neuzticību un trūkumus: “Ja Dievs ir par mums, kas būs pret mums?” (*Rom 8,31*) Tas ir tā miera avots, ko pauž svēta cilvēka darbi. Mūsu paātrinātajā, nepastāvīgajā un agresīvajā pasaulē svētuma liecību, balstītu šajā iekšējā noturībā, veido pacietība un pastāvība labajā. Tā ir mīlestības uzticība, jo tas, kurš paļaujas uz Dievu (grieķiski *pistis*), var arī būt uzticīgs brāļiem (*pistós*), tos neatstāj grūtos brīžos, neļaujas satraukumam un paliek citiem līdzās arī tad, kad tas nesniedz tūlītēju gandarījumu.

113. Svētais Pāvils aicināja Romas kristiešus nevienam “neatmaksāt ļaunu ar ļaunu” (*Rom 12,17*), neatriebties pašiem (sal. 12,19) un neļaut, lai ļaunums tos uzvar, bet gan uzvarēt ļaunu ar labu (sal. 12,21). Šāda attieksme nav vis vājuma, bet gan patiesa spēka pazīme, jo Dievs pats ir “lēnīgs dusmās, bet varens spēkā” (*Nah 1,3*). Dieva Vārds brīdina: “Viss rūgtums, niknums, dusmas, klaigas un zaimi no jums lai ir tālu prom līdz ar visu citu ļaunumu.” (*Ef 4,31*)

114. Ir jācīnās ar savām agresīvajām un egocentriskajām nosliecēm un jābūt modriem, lai neļautu tām iesakņoties: “Dusmojoties neapgrēkojieties! Lai saule nenoriet, jums dusmojoties.” (*Ef 4,26*) Situācijās, kas nospiež, vienmēr varam ķerties pie lūgšanas enkura, kurš mūs aizved atpakaļ Dieva rokās un pie miera avota: “Neesiet noraizējušies ne par ko, bet jūsu vajadzības lai top zināmas Dievam ikvienā jūsu lūgšanā, pielūdzot Dievu ar pateicību. Un Dieva miers, kas pārspēj jebkuru sapratni, lai pasargā jūsu sirdis.” (*Flp 4,6–7*)

115. Arī kristieši var būt iesaistīti vārdiskas varmācības tīklos internetā un dažādās digitālās saziņas telpās un vidēs. Pat katoliskajos plašsaziņas līdzekļos var pārkāpt robežas, pieļaut apmelošanu un aprunāšanu, tā ka sāk šķist, ka netiek ievērota nekāda ētika un cieņa pret otra labo slavu. Šādi rodas bīstams duālisms, jo šajos tīklos ļaudis izsaka lietas, kuras nebūtu pieļaujamas publiskajā telpā, un cenšas kompensēt savu neapmierinātību, dusmās izgāžot vēlmi atriebties. Zīmīgi, ka dažreiz, pūloties aizstāvēt citus baušļus, pilnībā izlaiž astoto, “Tev nebūs dot nepatiesu liecību”, un bez žēlastības iznīcina otra reputāciju. Šeit bez jebkādas kontroles atklājas, ka mēle ir “nelietības pasaule” un “ierauj liesmās visu dzīves gaitu, pati būdama elles aizdedzināta” (*Jk 3,6*).

116. Iekšējais stiprums, būdams žēlastības veikums, pasargā mūs no ļaunās varmācības straumi, kas izplatās sabiedriskajā dzīvē, jo žēlastība vājina iedomību un dara iespējamu sirds lēnprātību. Svētais neiznieko spēkus, žēlodamies par citu kļūdām, viņš spēj klusēt brāļu nepilnību priekšā un izvairās no vārdiskas varmācības, kas grauj un ievaino, jo viņš neuzskata par cienīgu būt stingram pret citiem, bet drīzāk vērtē tos “augstāk par sevi” (*Flp 2,3*).

117. Mums nenāk par labu, ja raugāmies uz citiem no augšas, ja ieņemam nežēlīgu tiesnešu pozīciju, ja uztveram citus par necienīgiem un pastāvīgi tos pamācām. Tas ir smalks varmācības paveids.^{[95][5]} Svētais Jānis no Krusta ieteica ko citu: “Allaž sliecies vairāk saņemt no visiem pamācību nekā gribēt pamācīt pat vismazāko no visiem.”^{[96][6]} Viņš arī sniedza padomu, kā turēt ļauno garu tālu no sevis: “Priecājoties par cita labumu kā par savu un cenšoties no tīras sirds, lai viņam visā būtu priekšroka pār tevi. Šādi tu uzvarēsi ļauno ar labo un tālu pa-trieksi ļauno garu, un iegūsi sirds iepriecinājumu. Pūlies to īstenot īpaši pie tiem, kas tev vismazāk patīk. Un zini, ja tajā nevingrināsies, tu nerasnēsi patiesu tuvākmīlestību, nedz pieaugsi tajā.”^{[97][7]}

118. Pazemība sirdī var nostiprināties vienīgi caur pazemojumiem. Bez tiem nav nedz pazemības, nedz svētuma. Ja neesi spējīgs panest un upurēt dažus pazemojumus, tad tu neesi pazemīgs un neesi uz svētuma ceļa. Svētums, ko Dievs dāvā savai Baznīcai, nāk caur Viņa Dēla pazemošanu: lūk, tas ir ceļš. Pazemojums tev ļauj līdzināties Jēzum, tā ir neiztrūkstoša daļa sekošanā Kristum: “Kristus ir cietis jūsu dēļ, atstādams jums paraugu, lai jūs sekotu Viņa pēdās.” (*1 Pēt 2,21*) Viņš savukārt izrāda Tēva pazemību, kurš pazemojas, lai ietu kopā ar savu tautu, panes tās neuzticību un kurnēšanu (*sal. Izc 34,6–9; Gudr 11,23–12,2; Lk 6,36*). Šā iemesla dēļ apustuļi, piedzīvojuši pazemojumus, bija “priecīgi, jo bija atzīti par cienīgiem ciest negodu Jēzus vārda dēļ” (*Apd 5,41*).

119. Es atsaucos ne tikai uz vardarbīgām mocekļības situācijām, bet uz ikdienas pazemojumiem, kādus panes tie, kuri vēlas glābt savu ģimeni vai arī izvairās runāt labu par sevi un labāk izvēlas slavēt citus, nevis dižoties ar sevi, vai arī izvēlas mazāk spožus uzdevumus un dažreiz pat dod priekšroku netaisnības panešanai, lai to upurētu Kungam: “Ja izturat un ciešat laba darba dēļ, Dieva priekšā tā ir žēlastība.” (*1 Pēt 2,20*) Tas nenozīmē staigāt nodurtu galvu, runāt maz vai bēgt no sabiedrības. Dažreiz tieši brīvība no egocentrisma ļauj kādam saņemties drosmīgi labvēlīgi iebilst, pieprasīt taisnīgumu vai aizstāvēt vājos vareno priekšā, pat ja tas nozīmētu negatīvas sekas savai reputācijai.

120. Es nesaku, ka pazemojums ir kaut kas patīkams, jo tas būtu mazohisms, bet gan ka tas ir ceļš, kā varam līdzināties Jēzum un pieaugt vienotībā ar Viņu. Tas nav dabiski pašsaprotams, un pasaule izsmej šāda veida piedāvājumu. Tā ir žēlastība, pēc kuras mums ir jālūdz: “Kungs, pazemojumu brīdī palīdzi man sajust, ka esmu aiz Tevis, uz Tava ceļa.”

121. Šāda attieksme prasa Kristus nomierinātu sirdi, brīvu no agresijas, kas rodas no pārāk liela es. Šāds rāmums, būdams žēlastības veikums, ļauj saglabāt iekšēju drošību un izturēt, palikt pie labā, “pat ja iešu pa nāves ieleju” (*Ps 23,4*) vai arī “kaut apmetīsies pret mani karapulks” (*Ps 27,3*).

Nostiprināti Kungā, kas ir klints, varam dziedāt: “Mierā es gulšos un mierā iemigšu, jo vienīgi Tu, Kungs, drošībā ļauj man mājot.” (*Ps* 4,9) Galu galā, Kristus “ir mūsu miers” (*Ef* 2,14) un ir nācis, lai “virzītu mūsu kājas uz miera ceļu” (*Lk* 1,79). Viņš atklāja svētajai Faustīnai Kovalskai, ka “cilvēce neradīs mieru, kamēr paļāvīgi nevērsīsies pie manas žēlsirdības”.^{[98][8]} Tātad nekritīsim kārdinājumā meklēt iekšējo drošību panākumos, tukšās baudās, īpašumos, dominēšanā pār citiem vai sociālajā statusā: “savu mieru es jums dodu”, bet “ne tā, kā pasaule dod” (*Jņ* 14,27).

Prieks un humora izjūta

122. Līdz šim pateiktais nenožīmē nomāktu, noskumušu, saskābušu, melanolisku garu vai noslēgtību sevī bez enerģijas. Svētais spēj dzīvot ar prieku un humora izjūtu. Nezaudējot reālismu, viņš apgaismo citus ar pozitīvu un cerības pilnu garu. Būt kristiešiem ir “prieks Svētajā Garā” (*Rom* 14,17), tāpēc ka “no dievišķās mīlestības nepieciešami izriet prieks. Jo katrs, kurš mīl, priecājas par vienotību ar to, kuru mīl. [...] Tādējādi mīlestībai seko prieks”.^{[99][9]} Esam saņēmuši Viņa Vārda skaistumu un to uzņemam “daudzās ciešanās ar prieku, ko dod Svētais Gars” (*1 Tes* 1,6). Ja ļausim, lai Kungs mūs izņem no čaulas un maina mūsu dzīvi, tad arī spēsim īstenot svētā Pāvila prasīto: “Priecājieties Kungā vienmēr, es sacīšu vēlreiz: priecājieties!” (*Flp* 4,4)

123. Jēzus laikmetu, kurā mēs tagad dzīvojam, pravieši sludināja kā prieka atklāsni: “Skandē un gaviļē!” (*Is* 12,6); “Kāp augstā kalnā, kāp, vēstī Sionai labu, sauc no visa spēka, vēstī Jeruzalemei labu” (*Is* 40,9); “Kalni, izlauzieties gaviļēs, jo Kungs mierinājis savu tautu un savus apspiestos apžēlojis!” (*Is* 49,13); “Līksmo vareni, Sionas meita, priecājies, Jeruzalemes meita! Redzi, tavs ķēniņš pie tevis nāk, Viņš ir taisns un glābējs!” (*Zah* 9,9) Un neaizmirsīsim Nehemija pamudinājumu: “Neskumstiet, jūsu patvērums ir prieks, ko dod Kungs!” (8,10)

124. Marija saprata, ka atklājusi Jēzus nesto jaunumu, un dziedāja: “Mans gars gaviļē” (*Lk* 1,47), un Jēzus pats “gaviļēja Svētajā Garā” (*Lk* 10,21). Viņam ejot garām, “ļaužu pūlis priecājās” (*Lk* 13,17). Pēc Viņa augšāmcelšanās, kur vien atnāca apustuļi, iestājās “liels prieks” (*Apd* 8,8). Jēzus mūs iedrošina: “Jūs bēdāsieties, bet jūsu bēdas pārtaps priekā. [...] Es jūs atkal redzēšu, un jūsu sirds priecāsies, un neviens jums neatņems jūsu prieku.” (*Jņ* 16,20.22) “To es jums esmu sacījis tādēļ, lai mans prieks būtu jūsos un jūsu prieks būtu pilnīgs.” (*Jņ* 15,11)

125. Ir smagi brīži, krusta laiki, bet nekas nespēj iznīcināt pārdabisko prieku, kas “piemērojas un pārveidojas un vienmēr paliek vismaz kā gaismas stars, kas dzimst no personiskās pārliecības, ka mūs bezgalīgi mīl, pāri visam”.^{[100][00]} Tā ir iekšēja drošība, cerības piepildīts miers, kas sniedz garīgu apmierinājumu, kurš nav saprotams pēc pasaules kritērijiem.

126. Kristīgo prieku ierasti pavada humora izjūta, kas tik skaidri pamanāma, piemēram, pie svētā Tomasa Mora, svētā Vincenta de Pola un svētā Filipa Neri. Slikts garastāvoklis nav svētuma

pazīme: "Izmet skumjas no sirds." (*Māc* 11,10) Mēs tik daudz saņemam no Kunga "mūsu priekam" (*1 Tim* 6,17), ka dažreiz skumjas ir saistītas ar nepateicību, ar tādu noslēgtību sevī, ka kļūstam nespējīgi ieraudzīt Dieva dāvanas.^[101][01]

127. Viņa tēvišķā mīlestība mūs aicina: "Dari labu sev pašam, dēls .. Nelaupi, kas pienākas pašam no labām dienām!" (*Sīr* 14,11.14) Viņš mūs vēlas pozitīvus, pateicīgus un ne pārāk sarežģītus: "Labā dienā lai tev iet labi .. Dievs cilvēkus ir radījis taisnus, bet viņi paši ir izgudrojuši visādas viltības." (*Māc* 7,14.29) Ikvienā situācijā ir jāpatur elastīgs gars un jādara kā svētajam Pāvilam: "Esmu mācījies iztikt visādos apstākļos." (*Fīp* 4,11) Tieši to izdzīvoja svētais Asīzes Francisks, kurš spēja izplūst pateicībā sakaltušas maizes gabala priekšā vai arī laimīgi slavēt Dievu par vēja pūsmu, kas pieskārusies viņa sejai.

128. Es nerunāju par patērniecisku un individuālistisku prieku, kas ir tik ļoti klātesošs dažās šodienas kultūras norisēs. Patērnieciskums tikai noslogo sirdi; tas spēj piedāvāt nejaušas un pārejošas baudas, bet ne prieku. Es turpretī runāju par to prieku, kuru var izdzīvot kopībā, ar kuru var dalīties un kurā var piedalīties, jo "svētīgāk ir dot nekā ņemt" (*Apd* 20,35) un "priecīgu devēju Dievs mīl" (*2 Kor* 9,7). Brālīga mīlestība pavairo mūsu spēju priecāties, jo dara mūs spējīgus priecāties par citu labumu: "Priecājieties līdz ar priecīgajiem." (*Rom* 12,15) "Mēs priecājamies ikreiz, kad izrādāmies nespēcīgi, bet jūs – spēcīgi" (*2 Kor* 13,9). Savukārt, ja "koncentrējamies galvenokārt uz mūsu pašu vajadzībām, mēs sevi nolemjam dzīvei, kurā ir maz prieka".^[102][02]

Drosme un dedzība

129. Vienlaikus svētums ir *parrhēsia* – drosme, evaņģelizācijas dzinulis, kas atstāj pēdas šajā pasaulē. Lai tas būtu iespējams, Jēzus pats nāk prefī un mierīgi un noteikti atgādina: "Nebīstieties." (*Mk* 6,50) "Es esmu ar jums ik dienas līdz pasaules galam." (*Mt* 28,20) Šie vārdi ļauj mums doties ceļā un kalpot ar to pašu drosmes pilno attieksmi, kādu Svētais Gars uzmodināja apustuļos, liekot tiem sludināt Jēzu Kristu. Drosme, entuziasms, runas atklātība, apustuliskā degsme – tas viss ir iekļauts grieķu vārdā *parrhēsia*, ar kuru Bībele izsaka arī tādas eksistences brīvību, kas ir atvērta, jo ir pieejama Dievam un brāļiem (sal. *Apd* 4,29; 9,28; 28,31; *2 Kor* 3,12; *Ef* 3,12; *Ebr* 3,6; 10,19).

130. Svētais Pāvils VI pie evaņģelizācijas šķēršļiem pieminēja arī *parrhēsia* trūkumu, "dedzības trūkumu, kas ir ļoti nopietns šķērslis, jo rodas no iekšienes".^[103][03] Cik bieži tiekam kārdināti palikt ērtajā krastā! Tomēr Kungs sauc doties plašumos un izmest tīklus dziļākos ūdeņos (sal. *Lk* 5,4). Viņš mūs aicina veltīt dzīvi kalpošanai Viņam. Kad esam pieķērušies Viņam, mums ir drosme lietot visas savas harismas, lai kalpotu citiem. Kaut mēs varētu sajust Viņa mīlestības pamudinājumu (sal. *2 Kor* 5,14) un kopā ar svēto Pāvilu teikt: "Bēdas man, ja es Evaņģēliju nesludinātu!" (*1 Kor* 9,16)

131. Paraudzīsimies uz Jēzu: Viņa dziļajā līdzcietībā nebija nekā tāda, kas Viņu vērstu uz sevi, tā nebija paralizējoša, kautrīga vai kaunīga līdzcietība, kā daudzkārt notiek mums, bet gan gluži pretēja. Tā bija līdzcietība, kas Viņu mudināja iziet ārpus sevis ar spēku sludināt, sūtīt misijā, sūtīt dziedināt un atbrīvot. Atzīsim savu trauslumu, bet ļausim Jēzum to ņemt savās rokās un sūtīt misijā. Esam trausli, tomēr nesam dārgumu, kas mūs dara diženus un kas spēj padarīt labākus un laimīgākus tos, kas šo dārgumu pieņem. Drošsirdība un apustuliskā drosme ir būtiskas misijai.

132. *Parrhēsia* ir Gara zīmogs, liecība par sludināšanas autentiskumu. Tā ir laimīgā drošība, kas ļauj lepoties ar Evaņģēliju, kuru sludinām, tā ir nesatricināmā paļāvība uz uzticamā Liecinieka uzticību, kas dod pārliecību, ka nekas “mūs nespēs šķirt no Dieva mīlestības” (*Rom 8,39*).

133. Mums ir nepieciešams Gara grūdiens, lai mēs nebūtu baiļu un aprēķina paralizēti, lai nepierastu pārvietoties vienīgi drošās robežās. Neaizmirsīsim, ka tas, kas paliek noslēgts, beigās smird pēc mitruma un izraisa slimības. Kad apustuļi saskārās ar kārdinājumu ļauties, lai bailes un briesmas tos sastindzina, tie iesāka kopā lūgties, lūdzot *parrhēsia*: “Redzi, Kungs, kā viņi tagad draud; dod saviem kalpiem droši runāt Tavu vārdu.” (*Apd 4,29*) Un sekoja atbilde: “Kad viņi bija beiguši lūgt, vieta, kur viņi bija sapulcējušies, nodrebēja, un visi kļuva Svētā Gara piepildīti un droši teica Dieva vārdu.” (*Apd 4,31*)

134. Līdzīgi pravietim Jonam, mēs vienmēr nesam sevī apslēptu kārdinājumu bēgt uz drošu vietu, kurai var būt dažādi vārdi: individuālisms, spirituālisms, noslēgtība mazā pasaulē, atkarība, ērta iekārtošanās, iepriekš noteiktu šablonu atkārtošana, dogmatisms, nostalgija, pesimisms, patveršanās priekšrakstos. Dažreiz mums ir grūti atstāt teritoriju, kas ir pazīstama un viegli pieejama. Tomēr grūtības var pienākt kā negaiss, kā valis, kā tārps, kurš lika nokalst Jonas rīcina stādam, vai arī kā vējš un saule, kas viņam svilināja galvu. Līdzīgi kā Jonas gadījumā, grūtībām var būt uzdevums likt mums atgriezties pie tā Dieva, kurš ir maigums un kurš vēlas mūs ņemt līdzī pastāvīgā un atjaunojošā ceļojumā.

135. Dievs vienmēr ir jaunums, kas nemitīgi liek iet tālāk un mainīt vietu, lai dotos ārpus zināmā – uz nomalēm un robežām. Viņš mūs aizved tur, kur cilvēce ir visvairāk ievainota un kur cilvēki aiz virspusības un konformisma maskas turpina meklēt atbildi uz jautājumu par dzīves jēgu. Dievs nebīstas! Viņš nebīstas! Viņš vienmēr pārsniedz mūsu shēmas un nebaidās no nomalēm. Viņš pats ir padarījis sevi par nomali (*sal. Flp 2,6–8; Jņ 1,14*). Tādēļ, ja sadūšosimies doties uz nomalēm, tad tur atradīsim Viņu: Viņš jau būs tur. Jēzus būs mums priekšā šā brāļa sirdī, viņa ievainotajā miesā, viņa apspiestajā dzīvē, viņa aptumšotajā dvēselē. Viņš jau ir tur.

136. Ir tiesa, ka jāatver durvis Jēzum Kristum, jo Viņš klauvē un sauc (*sal. Atkl 3,20*). Bet dažreiz es sev jautāju, vai mūsu pašapmātības smacīgā gaisa dēļ Jēzus neklauvē mūsos, lai laižam Viņu ārā. Evaņģēlijā redzam, kā Jēzus “apstaigāja pilsētas un ciemus, sludinādams un mācīdams Evaņģēliju par Dieva valstību” (*Lk 8,1*). Arī pēc augšāmcelšanās, kad mācekļi devās visos virzienos, “Kungs darbojās līdzī” (*Mk 16,20*). Šāda dinamika izriet no patiesas sastapšanās.

137. Ieradums vilina un saka, ka nav jēgas censties lietas mainīt, ka šajā situācijā neko nespējam darīt, ka tā vienmēr ir bijis un tomēr esam virzījušies uz priekšu. Ieraduma pēc mēs vairs nestājamies pretī ļaunumam un ļaujam, lai viss notiek, kā notikdams vai arī kā daži ir izlēmuši, kā jānotiek. Tomēr ļausim, lai Kungs nāk un mūs atmodina, lai satricina mūsu nejutīgumu, lai atbrīvo no inerces. Neuzticēsimies ieradumam, atvērsim plaši acis un ausis, un vispirms jau sirdi, lai ļautu, ka mūs sakustina tas, kas notiek mums apkārt, lai mūs sakustina Augšāmceltā dzīvā un iedarbīgā Vārda sauciens.

138. Mūs rosina to daudzo priesteru, ordeņļaužu un laju piemērs, kuri sevi velta sludināšanai un kalpošanai ar lielu uzticību, daudzreiz riskējot ar dzīvību un noteikti maksājot ar savām ērtībām. Viņu liecība atgādina, ka Baznīcai nav nepieciešami daudzi birokrāti un funkcionāri, bet gan dedzīgi misionāri, kurus aizrāvusi vēlme dalīties patiesā dzīvē. Svētie pārsteidz, rada apjukumu, jo viņu dzīve aicina iziet no mierīgās un notrulinošās viduvējības.

139. Lūgsim Kunga žēlastību nevilcināties, kad Gars prasa spert soli uz priekšu; lūgsim pēc apustuliskas drosmes vēstīt Evaņģēliju citiem un atteikties veidot savu dzīvi par atmiņu muzeju. Katrā situācijā ļausim, lai Svētais Gars liek uzlūkot vēsturi no augšāmceltā Jēzus skatpunkta. Šādi Baznīca vairs nebūs pagurusi, bet spēs virzīties uz priekšu, saņemot pārsteigumus no Kunga.

Kopienā

140. Ir ļoti grūti cīnīties ar savu paša iekāri un ar velna un savtīgās pasaules slazdiem un kārdinājumiem, ja esam noslēgušies. Ja esam pārāk vientuļi, tad šādā pavedinājumā apšaudē viegli zaudējam realitātes izjūtu, iekšējo skaidrību un padodamies.

141. Svēttapšana ir kopīgi mērojams ceļš, ejams viens otram līdzās. Šādi to parāda vairākas svētās kopienas. Baznīca vairākkārt ir pasludinājusi par svētām veselas kopienas, kas varonīgi izdzīvojušas Evaņģēliju vai arī ziedojušas Dievam visu savu locekļu dzīvi. Atcerēsimies, piemēram, septiņus svētos Marijas Kalpu ordeņa dibinātājus, septiņas svētīgās māsas no pirmā Apmeklēšanas klostera Madridē, svēto Pāvilu Miki un viņa biedrus, mocekļus Japānā, svēto Andreju Tegonu un viņa biedrus, mocekļus Korejā, svētos Roko Gonsalesu un Alfonso Rodriguesu un viņu biedrus, mocekļus Dienvidamerikā. Atcerēsimies arī neseno Tibhirīnas (Alžīrija) trapistu mūku liecību, kuri kopīgi sagatavojās mocekļībai. Tāpat ir daudz svētu laulāto pāru, kuros katrs no laulātajiem bijis otra svēttapšanas rīks. Dzīvojot un strādājot kopā ar citiem, bez šaubām, ir garīgās izaugsmes ceļš. Svētais Jānis no Krusta kādam māceklim teica: tu dzīvo kopā ar citiem, "lai viņi tevi apstrādātu un vingrinātu" tikumā.^[104][04]

142. Kopiena ir aicināta radīt tādu "Dievam atvērtu telpu, kurā iespējams piedzīvot augšāmceltā Kunga mistisko klātbūtni".^[105][05] Dalīšanās Vārdā un kopīga Euharistijas svinēšana dara mūs brālīgākus un pakāpeniski pārveido par svētu un misionārisku kopienu. Tas veicina arī patiesus mistiskus pieredzējumus, ko piedzīvo kopībā, tam piemērs ir svētais Benedikts un svētā Sholastika

vai arī tā izcilā garīgā satikšanās, kādu kopā piedzīvoja svētais Augustīns un viņa māte svētā Monika: “Tuvojās diena, kurā viņai bija jāaiziet no šīs dzīves; Tu šo dienu zināji, mēs – nezinājām. Sagadījās – domāju, Tu slepeni par to parūpējies –, ka mājā, kurā mitinājāmies, mēs ar viņu stāvējām, atspiedušies pret kādu logu, no kura pavērās skats uz tās mājas dārzu. [...] Mēs alkām ar savas sirds muti pēc debesu straumēm no Tava avota, dzīvības avota, kas ir pie Tevis .. [...] Un, kamēr mēs runājām un pēc tās [gudrības] alkām, mēs tai tik tikko pieskārāmies ar savu sirds skatienu. [...] ja mūžīgā dzīve būtu tāda, kāds bija šis viens saprašanas mirklis, pēc kura mēs bijām tvīkuši ..”[106][06]

143. Tomēr šādi pieredzējumi nav nedz ļoti bieži, nedz ļoti svarīgi. Dzīve kopā ar citiem – ģimenē, draudzē, klostera vai kādā citā kopienā – sastāv no daudzām ikdienišķām detaļām. Tā tas bija svētajā kopienā, kuru veidoja Jēzus, Marija un Jāzeps un kurā paradigmātiskā veidā atklājies trinitārās kopības skaistums. Tas pats norisinājās arī Jēzus kopīgajā dzīvē ar mācekļiem un vienkāršajiem ļaudīm.

144. Atcerēsimies, kā Jēzus aicināja mācekļus pievērst uzmanību detaļām.

Maza detaļa, ka svētkos vīns gāja uz beigām.

Maza detaļa, ka trūka vienas avs.

Maza detaļa, ka atraitle ziedoja savus divus grašus.

Maza detaļa, ka līdzī ir rezerves eļļa gaismekļiem, ja līgavainis kavētos.

Maza detaļa pajautāt mācekļiem, cik maizes viņiem ir līdzī.

Maza detaļa, ka ir iekurta uguns un ir pāris zivju uz restēm, kamēr gaida mācekļus rīta agrumā.

145. Kopiena, kas sargā mīlestības mazās detaļas,[107][07] kur locekļi rūpējas cits par citu un veido evaņģelizācijai atvērtu vidi, ir Augšāmceltā klātbūtnes vieta, kurš to svētdara saskaņā ar Tēva nodomu. Dažreiz, pateicoties Kunga mīlestības dāvanai, starp šīm mazajām detaļām tiek dāvāti mierinoši Dieva pieredzējumi: “Kādu ziemas vakaru es, kā ierasti, pildīju savu mazo pienākumu, .. pēkšņi es tālumā saklausīju kāda mūzikas instrumenta harmoniskās skaņas. Es iztēlojos gaiši apgaismotu salonu, kas spoži laistās apzeltījumu gaismas spēlē, un eleganti ģērbusās meitenes, kas cita citai izteica pasaulīgus komplimentus un pieklājības apliecinājumus. Tad mans skatiens atgriezās pie nabaga slimnieces, kuru balstīju. Melodijas vietā es ik pa brīdim dzirdēju viņas žēlīgos vaidus .. Nevaru izteikt, ko jutu savā dvēselē. Zinu tikai, ka Kungs to apgaismoja ar patiesības gaismas stariem, kas tik ļoti pārsniedza pasaulīgo svinību tumšo spožumu, ka nespēju noticēt savai laimei.”[108][08]

146. Stājoties pretī patērnieciska individuālisma tendencei, kas ved pie noslēgšanās savrupas labklājības meklējumos, mūsu svēttapšanas ceļam arvien ir jāidentificējas ar Jēzus vēlmi, lai “visi būtu viens, itin kā Tu, Tēvs, manī un es Tevī” (Jņ 17,21).

Nemītigā lūgšanā

147. Visbeidzot, pat ja tas šķiet pašsaprotami, atcerēsimies, ka svētumu veido pastāvīga atvērtība transcendencei, kas izpaužas lūgšanā un pielūgsmē. Svētajam piemīt lūgšanas gars, viņam ir nepieciešamas attiecības ar Dievu. Svētais nepacieš nosmakšanu šīs pasaules noslēgtajā imanencē un savos pūliņos un sevis veltīšanā alkst Dieva, slavējot iziet no sevis un paplašina savas robežas, kontemplējot Kungu. Es neticu svētumam bez lūgšanas, kaut arī nav nepieciešami jābūt ilgām lūgšanām vai intensīvām izjūtām.

148. Svētais Jānis no Krusta ieteica, ka “jācenšas vienmēr būt Dieva klātbūtnē – vai tā būtu īsta vai iztēlota, vai arī vienojoša –, cik vien to atļauj veicamie darbi”.^{[109][09]} Pamatā tā ir vēlme pēc Dieva, kura kaut kādā veidā noteikti izpaudīsies mūsu ikdienas dzīvē: “Centies pastāvīgi būt lūgšanā un neatstāj to novārtā, arī kad fiziski nodarbojies ar ko citu. Vai tu ēd vai dzer, vai runā ar citiem, vai ko dari, alksti vienmēr pēc Dieva un piesaisti Viņam savu sirdi.”^{[110][10]}

149. Tomēr, lai tas būtu iespējams, ir nepieciešami arī daži brīži, kas veltīti vienīgi Dievam, vienatnē ar Viņu. Svētajai Avilas Terēzei lūgšana ir “draudzīga saruna ar Dievu, daudzkārtēja vēršanās vienatnē pie Tā, par kuru mēs zinām, ka Viņš mūs mīl”.^{[111][11]} Vēlos uzsvērt, ka tas nav domāts tikai dažiem privileģētajiem, bet gan visiem, jo “mums visiem ir nepieciešams šis pielūgtās klātbūtnes piepildītais klusums”.^{[112][12]} Paļāvīga lūgšana ir tādas sirds atbilde, kas atveras Dievam vaigu vaigā un kur apklust visas balsis, lai dzirdētu Kunga maigo balsi, kura atskan klusumā.

150. Šādā klusumā Svētā Gara gaismā ir iespējams saredzēt Kunga piedāvātos svētuma ceļus. Citādi visi mūsu lēmumi varēs būt vienīgi “dekorācijas”, kas nevis cildinās Evaņģēliju mūsu dzīvē, bet to aizsegs un noslēpēs. Katram māceklim ir nepieciešams būt līdzās Skolotājam, Viņā klausīties un no Viņa mācīties, mācīties vienmēr. Ja neklausāties, visi mūsu vārdi būs tikai nekam nenerīgi trokšņi.

151. Atcerēsimies, ka “mirušā un augšāmceltā Jēzus vaiga kontemplācija ir tas, kas atkal atjauno mūsu cilvēciskumu, arī to, kuru sašķēlušas dzīves grūtības vai apzīmogojis grēks. Mēs nedrīkstam piejaucēt Kristus vaiga spēku”.^{[113][13]} Tādēļ es atļaušos tev jautāt: vai ir tādi brīži, kuros tu klusumā nododies Viņa klātbūtnē, paliec ar Viņu bez jebkādas steigas un ļauj, lai Viņš lūkojas tevī? Vai ļaujies, lai Viņa uguns liek liesmot tavai sirdij? Ja tu neļauj Viņam tajā uzturēt mīlestības un maiguma siltumu, tad tev nebūs uguns, un kā gan tu tad spēsi ar savu liecību un vārdiem

iekvēlināt citu sirdis? Un, ja tu vēl arvien Kristus vaiga priekšā neļaujies dziedināšanai un pārveidei, tad ietiecies Kunga sirdī, ieej Viņa brūcēs, jo tur mājā dievišķā žēlsirdība.^{[114][14]}

152. Tomēr es lūdzu neuztvert lūgšanas klusumu kā bēgšanu, kas noliedz pasauli mums apkārt. Anonīmais krievu svētceļnieks, kas staigāja nepārtrauktā lūgšanā, stāsta, ka šī lūgšana nenošķīra viņu no ārējās īstenības: “Ja dienā gadījās ar kādu sastapties, visi bez izņēmuma likās tik mīļi, it kā būtu mani radi. [...] Es ne vien jutu šo [svētlaimi] savā dvēselē, bet arī visa ār pasaule man atklājās brīnišķīgā veidā ..”^{[115][15]}

153. Arī vēsture nepazūd. Lūgšanai – tieši tādēļ, ka tā barojas no Dieva dāvanas, kas ieplūst mūsu dzīvē, – vienmēr jāspēj labi atcerēties. Atmiņa par Dieva darbiem veido pamatu Dieva un Viņa tautas derības pieredzēšanai. Ja jau Dievs ir vēlējies ienākt vēsturē, tad lūgšana ir atmiņu caurausta. Tās nav atmiņas vienīgi par atklāto Vārdu, bet arī par savu dzīvi, par citu dzīvēm, par to, ko Kungs ir veicis savā Baznīcā. Tā ir pateicīgā atmiņa, par kuru runā arī svētais Ignācijs no Lojolas savā “Kontemplācijā, lai sasniegtu mīlestību”,^{[116][16]} mudinot atsaukt atmiņā visu labo, ko esam saņēmuši no Kunga. Aplūko savu vēsturi, kad lūdies, un tajā atradīsi lielu žēlsirdību. Tajā pašā laikā tas stiprinās tavu apziņu, ka Kungs atceras par tevi un nekad tevi neaizmirst. Tāpēc ir lietderīgi lūgt Viņu izgaismot pat vismazākās tavas dzīves detaļas, kas Viņam nepaslīd nepamanītas garām.

154. Neatlaidīgs lūgums nāk no sirds, kas paļaujas uz Dievu, kas apzinās, ka viena nespēj neko paveikt. Dieva tautas dzīvē varam atrast daudzus sirsnīgus lūgumus, pilnus ar ticīgu pieķeršanos un dziļu paļāvību. Nemazināsim šo lūgumu vērtību, jo tie daudzkreiz nomierina sirdi un palīdz cīnoties doties uz priekšu ar cerību. Īpaša vērtība ir aizlūgumam, jo tas pauž paļāvību uz Dievu un vienlaikus atklāj mūsu tuvākmīlestību. Daži, spirituālistisku aizspriedumu vadīti, domā, ka lūgšanai būtu jābūt tīrai Dieva kontemplācijai, bez traucējumiem, it kā brāļu vārdi un sejas būtu traucēklis, no kā jāizvairās. Gluži pretēji, īstenībā lūgšana būs patīkamāka Dievam un vairāk svētdaroša, ja tajā ar aizlūgšanu pūlēsimies īstenot Jēzus atstāto divkāršo bausli. Aizlūgums pauž mūsu brālīgās rūpes par citiem, kad tajā spējam iekļaut viņu dzīvi, viņu vislielākās bailes un visskaistākos sapņus. Uz to, kurš dāsni sevi velta lūgšanai par citiem, var attiecināt Bībeles vārdus: “Šis ir savu brāļu draugs, kas ir daudz lūdzis par tautu.” (2 Mak 15,14)

155. Ja mēs patiešām atzīstam, ka Dievs eksistē, tad nevaram Viņu nepielūgt apbrīnas pilnā klusumā vai arī dziedot Viņam slavas dziesmas. Šādi mēs paužam to, ko piedzīvoja svētais Šarls de Fuko, kad sacīja: “Tiklīdz es ieticēju, ka Dievs pastāv, sapratu, ka nevaru citādi kā vien dzīvot Viņam.”^{[117][17]} Arī svētceļojošās tautas dzīvē ir daudz vienkāršu tīras pielūgsmes izpausmju, piemēram, kad “svētceļnieka skatiens apstājas pie kāda attēla, kurš simbolizē Dieva maigumu un tuvumu. Mīlestība apstājas, uzlūko noslēpumu, to izbauda klusumā”.^{[118][18]}

156. Lūgšanā lasot Dieva Vārdu, kas ir saldāks par medu (sal. Ps 119,103) un kā “abpusgriezīgs zobens” (Ebr 4,12), mums ir ļauts pastāvīgi klausīties Skolotājā, lai Vārds kļūtu par gaismekli mūsu

soļiem un gaismu mūsu takām (sal. *Ps* 119,105). Kā mums pareizi atgādina Indijas bīskapi, “pieķeršanās Dieva Vārdam nav tikai viens no daudziem pieķeršanās veidiem, kaut kas skaists, bet neobligāts. Tā veido kristīgās dzīves kodolu un identitāti. Vārds sevī nes spēku, kas pārveido dzīvi”.^{[119][19]}

157. Jēzus sastapšana Rakstos ved pie Euharistijas, kur tas pats Vārds sasniedz savu augstāko iedarbību, jo tā ir Viņa, dzīvā Vārda, reālā klātbūtne. Tur vienīgais Absolūtais saņem vislielāko pielūgsmi, kāda ir iespējama šajā pasaulē, jo tas ir pats Kristus, kas sevi upurē. Un, kad Viņu saņemam Komūnijā, mēs atjaunojam savu derību ar Viņu un ļaujam Viņam arvien vairāk mūs pārveidot.

PIEKTĀ NODAĻA

CĪŅA, MODRĪBA UN IZŠĶIRŠANA

158. Kristīgā dzīve ir pastāvīga cīņa. Vajag spēku un drosmi, lai pretotos velna kārdinājumiem un sludinātu Evaņģēliju. Šī cīņa ir ļoti skaista, jo ļauj svinēt ikreiz, kad Kungs uzvar mūsu dzīvē.

Cīņa un modrība

159. Runa nav vienīgi par cīņu ar pasauli un pasaulīgu mentalitāti, kas mūs apmāna, apdullina un padara par viduvējībām bez degsmes un prieka. Tā arī nav reducējama līdz cīņai ar savu trauslumu un savām nosliecēm (katram ir sava: slinkums, iekāre, skaudība, greizsirdība utt.). Tā ir arī pastāvīga cīņa ar velnu, ļaunuma valdnieku. Jēzus pats svin mūsu uzvaras. Viņš priecājās, kad Viņa mācekļiem sekmējās Evaņģēlija sludināšana, pārvarot ļaunā pretestību: “Es redzēju sātānu kā zibeni no debesīm krītam.” (*Lk* 10,18)

Kas vairāk nekā mīts

160. Mēs neatzīsim velna eksistenci, ja uz dzīvi raudzīsimies tikai ar empīriskiem kritērijiem un bez pārdabiskas perspektīvas. Tieši pārliecība, ka šī ļaunā vara ir starp mums, ļauj mums saprast, kādēļ dažreiz ļaunumam piemīt tik liels iznīcinošs spēks. Skaidrs, ka Bībeles autoriem bija ierobežots jēdzienu krājums, lai izteiktu dažus faktus, un ka Jēzus laikos viegli varēja sajaukt, teiksim, epilepsiju un dēmonisku apsēstību. Tomēr tas mums nedod iemeslu pārāk vienkāršot realitāti, apgalvojot, ka visi evaņģēlijos atstāstītie gadījumi bijušas psihiskas slimības un ka

patiesībā velns neeksistē vai nerīkojas. Viņa klātbūtne ir pieminēta jau pirmajās Svēto Rakstu lappusēs, un Raksti noslēdzas ar Dieva uzvaru pār velnu.^{[120][20]} Jēzus, atstādams mums “Tēvs mūsu”, patiešām ir vēlējies, ka noslēgumā lūdzam Tēvu, lai atbrīvo no ļaunā. Šeit lietotie vārdi neattiecas uz kādu abstraktu ļaunumu, un precīzāks tulkojums ir “Ļaunais”, kas norāda uz personisku būtni, kura mūs moka. Jēzus mūs māca katru dienu lūgt pēc atbrīvošanas, lai tā spēks nevalda pār mums.

161. Tātad nedomāsim, ka tas ir kāds mīts, izteiksmes veids, simbols, tēls vai ideja.^{[121][21]} Šāds apmāns liek mums zaudēt modrību, kļūt nolaidīgiem un būt vairāk pakļautiem briesmām. Viņam nav mūs jāapsēž. Viņš mūs saindē ar naidu, grūtsirdību, skaudību, ar netikumiem. Un šādi, kamēr mūsu aizsardzība vājinās, viņš to izmanto, lai iznīcinātu mūsu dzīvi, mūsu ģimenes un mūsu kopienas, jo viņš “staigā apkārt kā rūcošs lauva, meklēdams, ko aprīt” (1 Pēt 5,8).

Modri un pašāvēģi

162. Dieva Vārds skaidri aicina “stāties pretī velna viltībām” (Ef 6,11) un “nodzēst visas ļaunā ugunīgās bultas” (Ef 6,16). Tā nav lirika, jo mūsu svēttapšanas ceļš ir arī nemitīga cīņa. Tas, kurš to nevēlas atzīt, ir pakļauts neveiksmei un viduvējībai. Kungs dod mums spēcīgus ieročus cīņai: ticību, kas izpaužas lūgšanā, Dieva Vārda apceri, Svētās Mises svinēšanu, eu-ha-ris-tis-ko adorāciju, sakramentālo izlīgšanu, žēlsirdības dar-bus, kopienas dzīvi, nodošanos misijai. Ja būsim nolaidīgi, tad mūs viegli pievils Ļaunā viltus solījumi, jo, kā teica svētais priesteris Bro-če-ro: “Kāda nozīme, ka Lu-ci-fers apsola jums brīvību un pat iesviež jūs starp visiem viņa labumiem, ja šie labumi ir mānīgi, ja šie labumi ir saindēti?”^{[122][22]}

163. Šajā ceļā attīstība labajā, garīgā nobriešana un pieaugšana mīlestībā ir labākie pretlīdzekļi pret ļaunumu. Neviens nepretojas, ja izvēlas palikt strupceļā, ja apmierinās ar mazumiņu, ja pārstāj sapņot veltīt sevi Kungam arvien pilnīgāk. Vēl sliktāk, ja ļaunas sakāves sajūtai: “Ja kāds uzsāk bez pašāvēģības, viņš jau iepriekš ir zaudējis pusi no kaujas un noracis savus talentus. [...] Kristieša triumfs vienmēr ir krusts, bet tas ir krusts, kas vienlaicīgi ir arī uzvaras karogs, cīņas spara pilnā maigumā pacelts pret ļaunā uzbrukumiem.”^{[123][23]}

Garīgā samaitātība

164. Svētuma ceļš ir Svētā Gara dāvātā miera un prieka ceļš, bet vienlaikus tas pieprasa, lai mēs būtu ar “aizdegtām lāpām” (sal. Lk 12,35) un paliktu uzmanīgi: “Atturieties no jebkāda ļaunuma” (1 Tes 5,22); “esiet nomodā” (sal. Mk 13,35; Mt 24,42); negulēsim (sal. 1 Tes 5,6). Jo tie, kuri uzskata, ka neizdara smagas kļūdas pret Dieva Likumu, var nonākt sava veida truluma vai sastinguma stāvoklī. Neatrodot neko smagu, ko sev pārvest, viņi neapzinās to remdenumu, kas pamazām pārņem viņu garīgo dzīvi, un beigās viņi novārgst un samaitājas.

165. Garīgā samaitātība ir ļaunāka nekā grēcinieka kritiens, jo runa ir par ērtu un pašapmierinātu aklumu, kad beigās viss šķiet atļauts – mānīšana, apmelošana, patmīlība un daudzās smalkās pašslavināšanas formas –, jo arī “sātans izliekas par gaismas eņģeli” (2 Kor 11,14). Šādi savas dienas beidza Solomons, turpretī lielais grēcinieks Dāvids spēja pārvarēt savu postu. Kādā vietā Jēzus ir mūs brīdinājis no šā mānīgā kārdinājuma, kas liek slīdēt samaitātības virzienā: Viņš runā par cilvēku, kurš ticis atbrīvots no dēmona un, domādams, ka viņa dzīve nu ir tīra, beigās ir septiņu citu ļauno garu apsēsts (sal. Lk 11,24–26). Cits biblisks teksts lieto spēcīgu tēlu: “Suns skrien atpakaļ pie saviem vēmekļiem.” (2 Pēt 2,22; sal. Sak 26,11)

Izšķiršana

166. Kā lai zina, vai kaut kas ir no Svētā Gara vai arī nāk no pasaules gara vai arī no ļaunā gara? Vienīgais veids ir izšķiršana, kas prasa ne vien labu spriestspēju un veselīgu saprātu, bet arī dāvanu, pēc kuras jālūdz. Ja to paļāvīgi lūgsim no Svētā Gara un vienlaikus pūlēsīties to izkopt lūgšanā, meditācijā, lasot un saņemot labu padomu, šī garīgā spēja mūsos noteikti varēs pieaugt.

Steidzama nepieciešamība

167. Šodien izšķiršanas spēja ir kļuvusi jo īpaši nepieciešama. Pašreizējā dzīve tiešām sniedz milzīgas rīcības un izklaides iespējas, un pasaule tās piedāvā tā, it kā tās visas būtu derīgas un labas. Visi, bet jo īpaši jaunieši, ir pakļauti pastāvīgai “kanālu pārslēgšanai” (*zapping*). Mēs varam paralēli pārlūkot divus vai trīs ekrānus un vienlaicīgi darboties dažādās virtuālās vidēs. Bez izšķiršanas gudrības viegli varam pārtapt par marionetēm, pakļautām mirkļa tendencēm.

168. Jo īpaši svarīgi tas kļūst, kad mūsu dzīvē parādās kas jauns un tādēļ ir jāsaprot, vai tas ir jauns vīns, kas nāk no Dieva, vai arī pieviļošs jaunums no pasaules gara vai ļaunā gara. Citos gadījumos notiek pretējais, ļaunuma spēki rosina neko nemainīt, atstāt visu, kā ir, dot priekšroku nekustīgumam un stīvumam, un tādā gadījumā mēs neļaujam Gara dvesmai darboties. Mēs esam brīvi Jēzus brīvībā, tomēr Viņš aicina izvērtēt to, kas ir mūsos, – vēlmes, trauksmes, bailes, gaidas – un arī to, kas risinās ārpus mums, “laika zīmes”, lai saskatītu pilnīgas brīvības ceļus: “Pārbaudiet visu, paturiet to, kas labs.” (1 Tes 5,21)

Vienmēr Kunga gaismā

169. Izšķiršana ir nepieciešama ne tikai ārkārtējos brīžos vai kad jāatrisina nopietnas problēmas, vai arī kad ir jāizdara būtiska izvēle. Tas ir cīņas instruments, lai varētu labāk sekot Kungam. Tas vienmēr ir noderīgs – lai mēs būtu spējīgi saskatīt Dieva un Viņa žēlastības laikus, lai neizniekotu Kunga iedvesmas, lai neatstātu neievērotu Viņa mudinājumu uz izaugsmi. Bieži vien tas notiek mazajās lietās, tajā, kas liekas nebūtisks, jo augstsirdība atklājas vienkāršajā un

ikdienišķajā.^[124][24] Neuzlikt sev robežas diženajam, labākajam un skaistākajam un vienlaikus koncentrēties uz mazo, uz šodienas pienākumiem. Tādēļ es mudinu visus kristiešus nevienu dienu neizlaist vaļširdīgu sirdsapziņas izmeklēšanu dialogā ar mīlošo Kungu. Izšķiršana vienlaikus ļauj saredzēt konkrētus līdzekļus, kurus Kungs mums atvēl savā noslēpumainajā mīlestības plānā, lai mēs nepaliktu vienīgi pie labiem nolūkiem.

Pārdabiska dāvana

170. Ir tiesa, ka garīga izšķiršana neizslēdz cilvēciskās, eksistenciālās, psiholoģiskās, socioloģiskās vai morālās gudrības atbalstu. Tomēr tā to pārsniedz. Un nepietiek arī vienīgi ar Baznīcas viedajiem priekšrakstiem. Vienmēr atcerēsimies, ka izšķiršana ir žēlastība. Pat ja tā ietver saprātību un gudrību, tomēr izšķiršana tos pārsniedz, jo runa ir par ielūkošanos Dieva vienīgā un neatkārtojamā nodoma noslēpumā, kas Viņam ir priekš katra cilvēka un kas īstenojas visdažādākajos apstākļos un ierobežojumos. Runa nav vienīgi par laicīgu labsajūtu, nedz par gandarījumu no kaut kā lietderīga veikšanas, nedz arī par vēlmi pēc mierīgas sirdsapziņas. Runa ir par manas dzīves jēgu Tēva priekšā, kurš mani pazīst un mīl, par patieso jēgu, kam es varu veltīt savu dzīvi un ko neviens nepazīst labāk par Viņu. Tātad izšķiršana ved pie nemirstošas dzīvības avota, proti, “ka tie pazīst Tevi – vienīgo, patieso Dievu – un Jēzu Kristu, ko Tu esi sūtījis” (Jņ 17,3). Tas neprasa īpašas spējas, nedz arī ir paredzēts vienīgi gudrākajiem un izglītotākajiem, un Tēvs labprāt sevi atklāj vienkāršajiem (sal. Mt 11,25).

171. Kungs runā visnotaļ dažādos veidos – mūsu darbā, ar citu cilvēku starpniecību un ik brīdi –, tomēr mēs nevaram iztikt bez garākas lūgšanas klusuma, lai labāk uztvertu Viņa valodu, lai interpretētu, ko reāli nozīmē iedvesmas, kuras, kā mums šķiet, esam saņēmuši, un lai kļiedētu bažas un Dieva gaismā atkal saliedētu savas eksistences kopumu. Šādi varam ļaut dzimt jaunajai sintēzei, kas izriet no Gara apgaismotas dzīves.

Runā, Kungs

172. Tomēr varētu gadīties, ka pašā lūgšanā izvairāties konfrontēties ar Gara brīvību, kurš darbojas, kā pats vēlas. Jāatceras, ka izšķiršana lūgšanā kā sākuma stāvokli prasa gatavību klausīties – Kungā, citos, pašā realitātē, kas arvien uzrunā jaunos veidos. Vienīgi tas, kurš ir gatavs klausīties, spēj brīvi atteikties no sava daļējā un nepilnīgā skatpunkta, spēj atteikties no saviem ieradumiem, šabloniem. Šādi viņš ir tiešām gatavs uzņemt aicinājumu, kas izjauc viņa drošību, bet arī atnes labāku dzīvi, jo nepietiek, ka viss norit labi, ka viss ir mierīgi. Var gadīties, ka Dievs piedāvā ko vairāk, bet savā slinkajā izklaidībā mēs to nepamanām.

173. Šāda klausīšanās attieksme, protams, arī paredz paklausību Evaņģēlijam kā galīgajam kritērijam un arī Maģistērijam, kas to glabā, cenšoties Baznīcas dārgumos atrast to, kas varētu būt auglīgāks pestīšanas šodienai. Tas nenozīmē sekot gatavām receptēm vai atkārtot pagātni, jo vieni un tie paši risinājumi neder visās situācijās un tas, kas noderējis vienā kontekstā, var nederēt

citā. Garu izšķiršana atbrīvo no pārlieta stīvuma, kam nav vietas Augšāmceltā mūžīgās šodienas priekšā. Vienīgi Gars spēj iespieties vistumšākajos realitātes nostūros un ievērot visas nianšes, lai citā gaismā atmirdzētu Evaņģēlija jaunums.

Dāvanas un krusta loģika

174. Būtisks priekšnoteikums izaugsmei izšķiršanā ir vingrināties Dieva pacietībā un Viņa laiku mērogā, kas nekad nav mūsu. Viņš nesūta “uguni pār neticīgajiem” (sal. *Lk* 9,54), nedz arī ļauj dedzīgajiem “izravēt nezāles”, kas aug kopā ar labību (sal. *Mt* 13,29). Tāpat ir nepieciešams dāsnums, jo “svētīgāk ir dot nekā ņemt” (*Apd* 20,35). Mēs veicam izšķiršanu ne tāpēc, lai atklātu, ko vēl varētu iegūt no šīs dzīves, bet gan lai saredzētu, kā varam labāk īstenot sūtību, kas mums uzticēta Kristībā; tas savukārt nozīmē gatavību atteikties, pat atdodot pilnīgi visu. Patiešām, laime ir paradoksāla un sniedz labākos pieredzējumus, ja pieņemam to noslēpumaino loģiku, kas nav no šīs pasaules. Kā teica svētais Bonaventūra, runājot par krustu: “Šī ir mūsu loģika.”^{[125][25]} Tas, kurš pieņem šo dinamiku, vairs neļauj paralizēt savu sirdsapziņu un dāsni atveras izšķiršanai.

175. Kad Dieva priekšā izvērtējam dzīves ceļus, vairs nav telpas, kas paliktu ārpusē. Visās dzīves jomās varam turpināt augt un veltīt Dievam kaut ko vairāk, pat tajās, kur piedzīvojam vislielākās grūtības. Taču arī jālūdz Svētais Gars, lai mūs atbrīvo un padzen tās bailes, kas liedz Viņu ielaist dažās mūsu dzīves jomās. Tas, kurš no mums prasa visu, arī dāvā visu un vēlas ienākt mūsos nevis tāpēc, lai sakropļotu vai novājinātu, bet lai dāvātu pilnību. Tas ļauj redzēt, ka izšķiršana nav iedomīga pašanalīze, egoistiska introspekcija, bet gan patiesa iziešana no sevis pretī Dieva noslēpumam; Dievs mums palīdz izdzīvot sūtību, kurai Viņš mūs ir aicinājis brāļu labā.

* * *

176. Vēlos, lai Marija vainago šīs pārdomas, jo viņa kā neviens cits ir izdzīvojusi Jēzus Svētības. Viņa ir tā, kas gaviļēja priekā Dieva klātbūtnē, tā, kas saglabāja visu savā sirdī un ļāva zobenam to caurdurt. Viņa ir svētā svēto vidū, visvairāk svētītā, tā, kas rāda svētuma ceļu un mūs tajā pavada. Ja esam pakrituši, viņa neļauj palikt guļam zemē, un netiesājot viņa mūs reizēm nes savās rokās. Saruna ar viņu mierina, atbrīvo un svētdara. Mātei nav vajadzīgi daudzi vārdi, viņai nevajag, lai mēs īpaši pūlamies, paskaidrojot notiekošo. Pietiek vēlreiz un vēlreiz čukstēt: “Esi sveicināta, Marija...”

177. Ceru, ka šīs lappuses būs noderīgas, lai visa Baznīca censtos veicināt ilgas pēc svētuma. Lūgsim, lai Svētais Gars ielej mūsos spēcīgu vēlmi būt svētiem lielākam Dieva godam, un iedrošināsim cits citu šajā nodomā. Šādi dalīsimies laimē, kuru pasaule mums nespēs atņemt.

Romā, pie svētā Pētera, 2018. gada 19. martā,
Svētā Jāzepa lielajos svētkos, mana pontifikāta sestajā gadā.

Francisks

- [1] [] Benedikts XVI, *Homīlija Pētera kalpojuma svinīgajam iesākumam* (2005. gada 24. aprīlis): AAS 97 (2005), 708.
- [2] [] Jebkurā gadījumā jābūt svētuma slavai un kristīgo tikumu īstenošanai vismaz parastajā mērā: sal. apustuliskā vēstule *Maiores hac dilectionem* (2017. gada 11. jūlijs), art. 2c: *L'Osservatore Romano*, 2017. gada 12. jūlijs, 8.
- [3] [] Vatikāna II koncils, dogmatiskā konstitūcija par Baznīcu *Lumen gentium*, 9. – Vox Ecclesiae, Rīga 2016, 149.
- [4] [] Sal. Joseph Malègue, *Pierres noires. Les classes moyennes du Salut*, Paris 1958.
- [5] [] Vatikāna II koncils, dogmatiskā konstitūcija par Baznīcu *Lumen gen-tium*, 12. – Vox Ecclesiae, Rīga 2016, 157.
- [6] [] “Verborgenes Leben und Epiphanie” (1940), in: *Gesamtausgabe*, Band 20, Freiburg i. Br. 2015, 124–125.
- [7] [] Sv. Jānis Pāvils II, apustuliskā vēstule *Novo millennio ineunte* (2001. gada 6. janvāris), 56: AAS 93 (2001), 307.
- [8] [] Apustuliskā vēstule *Tertio millennio adveniente* (1994. gada 10. novembris), 37: AAS 87 (1995), 29.
- [9] [] *Homīlija ekumeniskajā piemiņas pasākumā, kas veltīts XX gadsimta ticības lieciniekiem* (2000. gada 7. maijs), 5: AAS 92 (2000), 680–681.
- [10] [0] Vatikāna II koncils, dogmatiskā konstitūcija par Baznīcu *Lumen gentium*, 11. – Vox Ecclesiae, Rīga 2016, 157.
- [11] [1] Sal. Hans Urs von Balthasar, “Theologie und Heiligkeit”, in: *Communio* 6 (1987), 486.
- [12] [2] *Cántico Espiritual* B, Prólogo, 2.
- [13] [3] Sal. turpat, XIV–XV, 2.
- [14] [4] Sal. *Vispārējās audiencias katehēze* 2014. gada 19. novembrī: *Insegnamenti* II, 2 (2014), 555.
- [15] [5] Sv. Francisks de Sals, *Trattato dell'amore di Dio*, VIII, 11.
- [16] [6] *Cinque pani e due pesci. Dalla sofferenza del carcere una gioiosa testimonianza di fede*, Milano 2014, 20.
- [17] [7] Jaunzēlandes Katoļu bīskapu konference, *Healing Love*, 1988. ga-da 1. janvāris.
- [18] [8] Sal. *Garīgie vingrinājumi*, 102–312. – Ignācijs Lojola, *Garīgie vingrinājumi*, LU Akadēmiskais apgāds, Rīga 2018.
- [19] [9] *Katoliskās Baznīcas katehisms* (turpmāk – KBK), 515. – Rīgas metropolijas Romas katoļu kūrīja, Rīga 2000.

- [20] [0] Turpat, 516.
- [21] [1] Turpat, 517.
- [22] [2] Turpat, 518.
- [23] [3] Turpat, 521.
- [24] [4] Benedikts XVI, *Vispārējās audiences katehēze* 2011. gada 13. aprīlī: *Insegnamenti VII* (2011), 451.
- [25] [5] Turpat, 450.
- [26] [6] Sal. Hans Urs von Balthasar, "Theologie und Heiligkeit", in: *Communio* 6 (1987), 483–490.
- [27] [7] Xavier Zubiri, *Naturaleza, historia, Dios*, Madrid 1999 3, 427.
- [28] [8] Carlo M. Martini, *Le confessioni di Pietro*, Cinisello Balsamo 2017, 69.
- [29] [9] Šī virspusīgā izklaide ir jānošķir no veselīgas atpūtas kultūras, kas mūs labprātīgā un apcerīgā garā atver otram cilvēkam un īstenībai.
- [30] [0] Sv. Jānis Pāvils II, *Homīlija kanonizācijas Misē* 2000. gada 1. oktobrī, 5: AAS 92 (2000), 852.
- [31] [1] Rietumāfrikas Reģionālā bīskapu konference, *Pastorālais vēstījums II kopsapulces noslēgumā*, 2016. gada 29. februāris, 2.
- [32] [2] Léon Bloy, *La femme pauvre*, II, 27, Paris 1897, 388.
- [33] [3] Sal. Ticības mācības kongregācija, *Placuit Deo*, vēstule katoliskās Baznīcas bīskapiem par dažiem kristīgās pestīšanas aspektiem (2018. gada 22. februāris), 4: *L'Osservatore Romano*, 2018. gada 2. martā, 4–5: "Gan neopelagiāniskais individuālisms, gan neognostiskā miesas nicināšana izkropļo ticības apliecināšanu Kristum, vienīgajam un vispārējam Pestītājam." Šajā dokumentā atrodami doktrināli pamati kristīgās pestīšanas izpratnei šodienas neognostisko un neopelagiānisko noviržu kopsakarā.
- [34] [4] Apustuliskais pamudinājums *Evangelii gaudium* (2013. gada 24. novembris), 94: AAS 105 (2013), 1060. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 61.
- [35] [5] Turpat, AAS 105 (2013), 1059.
- [36] [6] *Homīlija Svētajā Misē Svētās Martas mājā*, 2016. gada 11. novembrī: *L'Osservatore Romano*, 2016. gada 12. novembris, 8.
- [37] [7] Kā māca svētais Bonaventūra, "... jāpamet visas prāta darbības un ticības virsotne pilnībā jāpārvieta un jāpārveido Dievā. [...] Bet, tā kā šajā nolūkā daba nespēj neko un centība gandrīz neko, tad pavisam maza vērība jāpievērš pētīšanai, bet liela garīgajam svaidījumam; maza valodai un ļoti liela iekšējam priekam; maza vārdiem un rakstiem un visa – Dieva dāvanai, proti, Svētajam Garam; maza vai nekāda radībai un visa – radītājai būtībai, Tēvam, Dēlam un Svētajam Garam" (*Itinerarium mentis in Deum*, VII, 4–5).
- [38] [8] *Vēstule Argentīnas Pontifikālās katoļu universitātes lielkancleram Teoloģijas fakultātes simtgadē* (2015. gada 3. marts): *L'Osservatore Romano*, 2015. gada 9.–10. marts, 6.
- [39] [9] Apustuliskais pamudinājums *Evangelii gaudium* (2013. gada 24. novembris), 40: AAS 105 (2013), 1037. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 30.
- [40] [0] *Videovēstījums starptautiskajam teoloģijas kongresam Argentīnas Pon-ti-fikālajā katoļu universitātē* (2015. gada 1.–3. septembris): AAS 107 (2015), 980.

- [41] [1] Pēcsinodes apustuliskais pamudinājums *Vita consecrata* (1996. gada 25. marts), 38: AAS 88 (1996), 412.
- [42] [2] *Vēstule Argentīnas Pontifikālās katoļu universitātes lielkancleram Teoloģijas fakultātes simtgadē* (2015. gada 3. marts): *L'Osservatore Romano*, 2015. gada 9.–10. marts, 6.
- [43] [3] *Lettera a Frate Antonio*, 2: FF 251.
- [44] [4] *Collationes de septem donis Spiritus Sancti*, 9,15.
- [45] [5] Sv. Bonaventūra, *In IV Sent.*, 37, 1, 3, ad 6.
- [46] [6] Apustuliskais pamudinājums *Evangelii gaudium* (2013. gada 24. novembris), 94: AAS 105 (2013), 1059. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 61.
- [47] [7] Sal. sv. Bonaventūra, *De sex alis Seraphim*, 3,8: “Non omnes omnia possunt.” Tas jāsaprot *Katoliskās Baznīcas katehisma* 1735 gaismā.
- [48] [8] Sal. sv. Akvīnas Toms, *Summa Theologiae*, I-II, q. 109, a. 9, ad 1: “Bet šeit žēlastība ir zināmā mērā nepilnīga, jo, kā tika teikts, tā cilvēku neatveseļo pilnīgi.”
- [49] [9] *De natura et gratia*, 43, 50: PL 44, 271.
- [50] [0] *Atzišanās*, 10, 29, 40. – Liepnieks & Rītups, Rīga 2008.
- [51] [1] Sal. apustuliskais pamudinājums *Evangelii gaudium* (2013. gada 24. novembris), 44. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 32–33.
- [52] [2] Kristīgās ticības izpratnē žēlastība katrai mūsu darbībai iet pa priekšu, iet līdz un to pavada (sal. Tridentas visp. koncils, VI sesija, *De-krēts par taisnošanu*, 5. nod: DH, 1525).
- [53] [3] *Devītā homīlija par Vēstuli romiešiem*: PG 60, 470.
- [54] [4] *Homīlija par pazemību*: PG 31, 530.
- [55] [5] 4. kanons: DH, 374.
- [56] [6] VI sesija, *Dekrēts par taisnošanu*, 8. nod.: DH, 1532.
- [57] [7] KBK, 1998.
- [58] [8] Turpat, 2007.
- [59] [9] Sv. Akvīnas Toms, *Summa Theologiae*, I-II, q. 114, a. 5.
- [60] [0] Sv. Terēze no Bērna Jēzus, “Acte d’offrande à l’Amour miséricordieux” (Prières, 6): *Œuvres complètes*, Paris 1996, 963.
- [61] [1] Lucio Gera, “Sobre el misterio del pobre”, in P. Grelot, L. Gera, A. Dumas, *El Pobre*, Buenos Aires 1962, 103.
- [62] [2] Galu galā tā ir katoliskā mācība par “nopelniem”, kas seko taisnošanai: runa ir par taisnotā cilvēka līdzdarību, lai pieaugtu žēlastības dzīve (sal. KBK, 2010). Tomēr šī līdzdarība nekādi nenozīmē, ka pati taisnošana un draudzība ar Dievu kļūtu par cilvēka nopelni.
- [63] [3] Sal. apustuliskais pamudinājums *Evangelii gaudium* (2013. gada 24. novembris), 95: AAS 105 (2013), 1060. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 61–62.
- [64] [4] Sal. *Summa Theologiae*, I-II, q. 107, a. 4.
- [65] [5] *Homīlija sabiedrības atstumto jubilejas Svētajā Misē* (2016. gada 13. novembris): *L'Osservatore Romano*, 2016. gada 14.–15. novembris, 8.

[66] [6] *Homīlija Svētajā Misē Svētās Martas mājā*, 2014. gada 9. jūnijā: *L'Osservatore Romano*, 2014. gada 10. jūnijs, 8.

[67] [7] Otrās un trešās svētības secība dažādās teksta tradīcijās ir atšķirīga.

[68] [8] *Garīgie vingrinājumi*, 23,5–6. – Ignācijs Lojola, *Garīgie vingrinājumi*, LU Akadēmiskais apgāds, Rīga 2018.

[69] [9] *Autobiogrāfiskie manuskripti*, manuskripts C, 12r. – Terēze no Lizjē. *Autobiogrāfiskie manuskripti*. KALA Raksti, Rīga 2007, 192.

[70] [0] Jau kopš Baznīcas tēvu laikiem Baznīca novērtē asaru dāvanu, kā to redzam arī skaistajā lūgšanā “*Ad petendam compunctionem cordis*”: “Visvarenais un vispazemīgais Dievs, kurš izslāpušās tautas labā esi licis izplūst no klints dzīvā ūdens avotam, liec no mūsu nocietinātās sirds izplūst nožēlas asarām, lai mēs varētu apraudāt savus grēkus un caur Tavu žēlsirdību iegūt to atlaišanu.” (*Missale Romanum*, ed. typ. 1962, 110)

[71] [1] *KBK*, 1789; sal. 1970.

[72] [2] Turpat, 1787.

[73] [3] Neslavas celšana un apmelošana ir kā terorakts: uzbrucējs iemet spridzekli, izposta un aiziet laimīgs un mierīgs. Tas ļoti atšķiras no to cilvēku cēluma, kuri tuvojas, lai sarunātos aci pret aci, patiesi un sirsnīgi, rūpējoties par otra labumu.

[74] [4] Dažos gadījumos var būt nepieciešami runāt par kāda brāļa grūtībām. Tad var gadīties, ka tiek pausta interpretācija, nevis objektīvs fakts. Kaislības sagroza konkrēto fakta realitāti, to pārveido interpretācijā un beigās nodod tālāk, pielādētu ar subjektivitāti. Šādi tiek sagrauta īstenība un netiek cienīta otra cilvēka patiesība.

[75] [5] Apustuliskais pamudinājums *Evangelii gaudium* (2013. gada 24. novembris), 218: AAS 105 (2013), 1110. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 126.

[76] [6] Turpat, 239: 1116. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 134.

[77] [7] Turpat, 227: 1112. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 129.

[78] [8] Enciklika *Centesimus annus* (1991. gada 1. maijs), 41c: AAS 83 (1991), 844–845.

[79] [9] Apustuliskā vēstule *Novo millennio ineunte* (2001. gada 6. janvāris), 49: AAS 93 (2001), 302.

[80] [0] Turpat.

[81] [1] Bulla *Misericordiae Vultus* (2015. gada 11. aprīlis), 12: AAS 107 (2015), 407.

[82] [2] Atcerēsimies labā samarieša reakciju uz cilvēku, kuru laupītāji bija atstājuši guļam pusedzīvu ceļa malā (sal. *Lk* 10,30–37).

[83] [3] Kanādas Katoļu bīskapu konferences Sociālo lietu komisija, atklāta vēstule parlamenta locekļiem *The Common Good or Exclusion: A Choice for Canadians* (2001. gada 1. februāris), 9.

[84] [4] Latīņamerikas un Karību 5. vispārējā bīskapu konference, atsaucoties uz nemainīgo Baznīcas mācību, paziņojusi, ka cilvēks “ir vienmēr neaizskarami svēts jau no ieņemšanas brīža visos savas eksistences posmos līdz pat dabiskajai nāvei un pēc nāves” un ka cilvēka dzīvība ir jāaizsargā “no ieņemšanas brīža visos tās eksistences posmos līdz pat dabiskajai nāvei” (Documento de Aparecida, 2007. gada 29. jūnijs, 388; 464).

[85] [5] *Regula*, 53, 1: *PL* 66, 749.

[86] [6] Sal. turpat, 53, 7: *PL* 66, 750.

- [87] [7]Turpat, 53, 15: *PL* 66, 751.
- [88] [8] Bulla *Misericordiae Vultus* (2015. gada 11. aprīlis), 9: *AAS* 107 (2015), 405.
- [89] [9]Turpat, 10: *AAS* 107 (2015), 406.
- [90] [0] Apustuliskais pamudinājums *Amoris laetitia* (2016. gada 19. marts), 311: *AAS* 108 (2016), 439. – *Mīlestības līksme*, KALA Raksti, Rīga 2018, 201.
- [91] [1] Apustuliskais pamudinājums *Evangelii gaudium* (2013. gada 24. novembris), 197: *AAS* 105 (2013), 1103. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 117.
- [92] [2] Sal. Akvīnas Toms, *Summa Theologiae* II-II, q. 30, a. 4.
- [93] [3]Turpat, ad 1.
- [94] [4] *Cristo en los Pobres*, Madrid 1981, 37–38.
- [95] [5] Ir vairākas agresijas formas, kas, pat ja šķiet elegantas un cieņpilnas vai pat ļoti garīgas, tomēr nodara lielu postu citu cilvēku pašvērtējumam.
- [96] [6] *Cautelae spirituales*, II: *Contra daemonem*, *Cautela* 3 [= *Cautelas*, 13: *Opere*, Roma 1979 4, 1070].
- [97] [7]Turpat.
- [98] [8] *Dzienniczek*, 300, Warszawa 2010, 122.
- [99] [9]Sv. Akvīnas Toms, *Summa Theologiae*, I-II, q. 70, a. 3.
- [100] [00]Apustuliskais pamudinājums *Evangelii gaudium* (2013. gada 24. novembris), 6: *AAS* 105 (2013), 1221. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 10.
- [101] [01] Iesaku lūgšanu, ko piedēvē svētajam Tomasam Moram: “Kungs, dod man labu gremošanu un arī kaut ko gremojamu. Dod man miesas veselību un labu garastāvokli, lai to uzturētu. Dod man, Kungs, skaidru dvēseli, kas jaudā novērtēt to, kas ir labs un tīrs, un nenobīstas grēka priekšā, bet gan atrod veidu, kā visu nolikt atkal savās vietās. Dod man dvēseli, kas nepazīst garlaicību, sūrošanos, vaimanāšanu un vaidēšanu, un nepieļauj, ka es pārāk daudz raizējos par tik apgrūtināšu lietu, kuru sauc par “es”. Dod man, Kungs, humora izjūtu. Dāvā man žēlastību, lai es varētu saprast jokus, lai man dzīvē būtu mazliet prieka un es varētu tajā dalīties ar citiem.”
- [102] [02] Apustuliskais pamudinājums *Amoris laetitia* (2016. gada 19. marts), 110: *AAS* 108 (2016), 354. – *Mīlestības līksme*, KALA Raksti, Rīga 2018, 81.
- [103] [03] Apustuliskais pamudinājums *Evangelii nuntiandi* (1975. gada 8. decembris), 80: *AAS* 68 (1976), 73. – *Evangelii nuntiandi*, *Vox Ecclesiae*, Rīga 2012, 80. Interesanti ievērot, ka šajā tekstā svētais Pāvils VI prieku ļoti cieši saista ar *parrhēsia*. Tāpat kā viņš žēlojas par “prieka un cerības trūkumu”, viņš arī slavē “evaņģelizācijas sirsnīgo un iedvesmojošo prieku”, kas ir vienots ar “iekšējo dzinuli, kuru neviens un nekas nevarēs apslāpēt”, lai pasaule saņem Evaņģēliju ne no “nomāktiem un bailīgiem evaņģelizētājiem”. 1975. gadā, jubilejas gadā, Pāvils VI prieka tēmai veltīja apustulisko pamudinājumu *Gaudete in Domino* (1975. gada 9. maijs): *AAS* 67 (1975), 289–322.
- [104] [04] *Cautelas*, 15.
- [105] [05]Sv. Jānis Pāvils II, pēcsinodes apustuliskais pamudinājums *Vita consecrata* (1996. gada 25. marts), 42: *AAS* 88 (1996), 416.
- [106] [06] *Atzīšanās*, 9, 10, 23–25. – Liepnieks & Rītups, Rīga 2008.

- [107] [07] Es īpaši atgādinu trīs atslēgas vārdus “lūdzu, paldies, piedod”, jo “piemēroti, īstajā brīdī pateikti vārdi ik dienu sargā un uztur mīlestību” (apustuliskais pamudinājums *Amoris laetitia* (2016. gada 19. marts), 133: AAS 108 (2016), 363. – *Mīlestības līksme*, KALA Raksti, Rīga 2018, 94).
- [108] [08] Sv. Terēze no Bērna Jēzus, Autobiogrāfiskie manuskripti, manuskripts C, 29v–30r. – Terēze no Lizjē. *Autobiogrāfiskie manuskripti*. KALA Raksti, Rīga 2007, 217–218.
- [109] [09] *Grados de perfección*, 2.
- [110] [10] Svētais Jānis no Krusta, *Avisos a un religioso para alcanzar la perfección*, 9b.
- [111] [11] *Libro de la Vida*, 8,5. – Svētā Avilas Terēze, *Dzīve*, KALA Raksti, Rīga 2010, 80.
- [112] [12] Sv. Jānis Pāvils II, apustuliskā vēstule *Orientale lumen* (1995. gada 2. maijs), 16: AAS 87 (1995), 762.
- [113] [13] *Uzruna V Itālijas Baznīcas nacionālajā konventā* Florencē 2015. gada 10. novembrī: AAS 107 (2015), 1284.
- [114] [14] Sal. Sv. Bernards no Klervo, *Sermones in Canticum Cantorum*, 61,3–5: PL 183, 1071–1073.
- [115] [15] *Откровенные рассказы странника духовному своему отцу*, Paris 1989 5, 19; 46.
- [116] [16] Sal. *Garīgie vingrinājumi*, 230–237. – Ignācijs Lojola, *Garīgie vingrinājumi*, LU Akadēmiskais apgāds, Rīga 2018, 117–119.
- [117] [17] *Lettre à Henry de Castries*, Notre-Dame des Neiges, 1901. gada 14. augusts.
- [118] [18] V Vispārējā Latīņamerikas un Karību bīskapu konference, Documento de Aparecida (2007. gada 29. jūnijs), 259.
- [119] [19] Indijas Katoļu bīskapu konference, *XXI kopsapulces beigu paziņojums* (2009. gada 18. februāris), 3.2.
- [120] [20] Sal. *Homīlija Svētajā Misē Svētās Martas mājā*, 2013. gada 11. oktobrī: *L'Osservatore Romano*, 12.10.2013., 12.
- [121] [21] Sal. sv. Pāvils VI, *Katehēze vispārējā audiencē* 1972. gada 15. novembrī: *Insegnamenti X* [1972], 1168–1170: “Viena no lielākajām vajadzībām ir aizsardzība no tā ļaunuma, ko saucam par velnu. [...] Ļaunums nav tikai kāda nepilnība, bet gan iedarbība; tā ir dzīva, garīga būtne, samaitāta un samaitājoša. Baisma īstenība. Noslēpumaina un biedējoša. Tas, kurš noliedz šīs būtnes pastāvēšanu, iziet ārpus Bībeles un Baznīcas mācības; arī tas, kurš to uzskata par neatkarīgu principu, ko nav, kā visu radību, aizsācis Dievs; un arī tas, kurš to izskaidro kā pseidorealitāti, mūsu likstu nezināmo cēloņu konceptuālu un fantastisku personifikāciju.”
- [122] [22] S. José Gabriel del Rosario Brochero, *Plática de las banderas*: Argentīnas Bīskapu konference, *El Cura Brochero. Cartas y sermones*, Buenos Aires 1999, 71.
- [123] [23] Apustuliskais pamudinājums *Evangelii gaudium* (2013. gada 24. novembris), 85: AAS 105 (2013), 1056. – *Evaņģēlija prieks*, KALA Raksti, Rīga 2014, 56.
- [124] [24] Uz svētā Ignācija no Lojolas kapa lasāmi šie viedie vārdi: “*Non coerceri a maximo, contineri tamen a minimo divinum est.*” (Neiekļauties vislielākajā un tomēr ietilpt vismazākajā ir dievišķi.)
- [125] [25] *Collationes in Hexaëmeron*, 1,30.

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana